

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1877.

Andra Kammaren.

N:o 11.

Fredagen den 23 Februari.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 16 i denna månad.

§ 2.

Föredrogos men blefvo för andra gången bordlagda:

Bevillnings-Utskottets betänkanden N:is 1 och 2;

Banko-Utskottets memorial N:is 3 och 4 samt utlåtande N:o 5;

Herr Ch. Dicksons förslag angående gemensamt sammanträde af ledamöterna i Riksdagens båda Kamrar för öfverläggning rörande försvarsfrågan;

Stats-Utskottets utlåtande N:o 20;

Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 3; och

Banko-Utskottets memorial N:o 6.

På framställning af Herr Talmannen beslöt Kammarerna, att Stats-Utskottets här ofvan omförmälda utlåtande N:o 20, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjunde hufvudtitel, skulle å föredragningslistan för det sammanträde, hvilket komme att hållas nästkommande Onsdag, uppföras näst efter de val, som, enligt förut fattadt beslut, i nämnda sammanträde skulle förrättas.

§ 3.

Upplästes två så lydande protokoll:

År 1877 den 21 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse Riksdagens Justitie-ombudsman, och befunnos, efter valsedlarnes öppnande, rösterna hafva utfallit sålunda:

Förutvarande Justitie-ombudsmannen, Herr Advokatfiskalen Nils August Fröman 46 röster
 Herr Advokatfiskalen Ture Arvid Billbergh 1 ”
 till följd hvaraf Herr Advokatfiskalen Fröman blifvit till Riksdagens Justitie-ombudsman utsedd.

Rich. Ehrenborg.

C. Rhodin.

F. Wachtmeister.

Casimir Petre.

År 1877 den 21 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för att utse den man, som skall efterträda Riksdagens Justitie-ombudsman, i fall han, innan nästa lagtima Riksdag anstält nytt val af Justitie-ombudsman, skulle med döden afgå, samt utöfva embetet under den tid Justitie-ombudsmannen kan vara af svår sjukdom eller annat laga förfall derifrån hindrad; och befunnos, efter valsedlarnes öppnande, rösterna hafva utfallit sålunda:

Herr Advokatfiskalen Ture Arvid Billbergh 47 röster;
 till följd hvaraf Herr Advokatfiskalen Billbergh blifvit till Riksdagens Justitie-ombudsmans efterträdare utsedd.

Rich. Ehrenborg.

C. Rhodin.

F. Wachtmeister.

Casimir Petre.

Kammaren beslöt, att underrättelse om de sålunda försiggångna valen skulle meddelas Riksdagens kanslideputerade, hvilka borde anmodas att uppsätta förslag till så väl förordnanden för de valde som underdånig skrivelse till Kongl. Maj:t med anmälan om valens utgång; och lades protokollen derefter till handlingarne.

§ 4.

Herr *C. Herslow* erhöll ledighet från riksdagsgöromålen under fem dagar från och med denna dag.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 4.

In fidem

Gustaf Westdahl.

Lördagen den 24 Februari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 17 i denna månad.

§ 2.

Fortsattes föredragningen af Stats-Utskottets utlåtande N:o 19, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Sjette hufvudtitel; hvarvid i ordningen förekom

Punkten 34.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.*

Utskottet hade i denna punkt utlätit sig öfver Kongl. Maj:ts förslag, att Riksdagen, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till aflöning åt fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrivande blifvit fastställda, måtte på ordinarie stat bevilja och ställa till Kongl. Maj:ts förfogande 20,000 kronor; samt förty höja ordinarie anslaget "fiskerinäringsens understöd" från 18,600 kronor till 38,600 kronor, eller med 20,000 kronor.

Och hade Utskottet på anförda skäl hemställt:

att Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning icke måtte vinna Riksdagens bifall.

I anledning af nämnda hemställan anförde

Chefen för Kongl. Civil-departementet, Herr Statsrådet Thyselius: Herr Grefve och Talman! Mine Herrar! För Sverige med sina vidsträckta kuster samt många och stora insjöar och vattendrag synes fisket vara af naturen anvisadt till en af landets mest framstående näringsgrenar. Om vi också icke skulle kunna bedriva denna näring med så stor framgång, som vårt broderland Norge, hvilket i de skatter, hafvet lemnar, finner grunden till en stor del af sin välmåga och sina inkomster, så ega dock äfven vi i vårt fiske en näringskälla, som icke är att förakta, och hvilken skänker flera trakter och en mängd personer medel för deras utkomst. Det bör med tacksamhet erkännas, att det var denna Kammare, som vid förliden riksdag tog initiativet för att på ett kraftigt sätt befrämja saltsjöfiskets framgång. Det extra anslag, som då beviljades till byggande af hamnar vid de större fiskelägena, och hvilket anslags fortsättning äfven i år är ifrågasatt, skall utan

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyns-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.*
(Forts.)

tvifvel lända de provinser, hvilka gränsa till hafvet, till stor fördel. Den fiskeriidkande befolkningen sättes derigenom i tillfälle att begagna större fartyg än förr var möjligt, och endast med sådana låter det sig göra att af fisket hemta rätt lönande inkomster. Hvad som för öfrigt blifvit af Riksdagen beviljadt till fiskerinäringens understöd uppgår deremot endast till 18,600 kronor, och denna summa tages i det närmaste i anspråk till aflönande af en fiskeri-intendent och två eller tre till biträde åt honom anställde personer samt för bestri- dande af deras resekostnader. Hvad derutöfver finnes åtgår nära nog till den yttersta skärfven genom det understöd af 2,000 kronor, hvil- ket under de senare åren lemnats Göteborgs och Bohusläns samt Hal- lands läns hushållningssällskap såsom bidrag till aflöningen af en utaf dessa sällskap antagen uppsyningsman öfver saltsjöfisket. Följden af de för fiskerinäringen anvisade anslag och af de anstälde tjänstemän- nens oförtröttade verksamhet har emellertid varit den, att på en mängd orter i riket nödvändigheten af att så ordna fisket, att det allt mera kan förkofras, blifvit inseedt, samt att öfverenskommelser mångenstädes träffats till skydd för det uppväxande ynglet.

Erforderliga lagstadganden finnas sålunda. Men lagar utan efter- lefnad lända till föga om ens något gagn, och för att bringa dem till efterlefnad är det nödvändigt, att någon deröfver vakar. Att behovet af kontroll öfver fiskets utöfning jemväl blifvit inseedt, synes af de framställningar, som från flera län inkommit derom, att regeringen skulle af tillgängliga medel lemna bidrag för aflönande af sådana uppsyningsmän. Till att bifalla dessa ansökningar hafva dock medel saknats; och afslå dem har man icke velat. Således ligga dessa an- sökningar ännu opröfvade.

Att Stats-Utskottet icke vägrat sitt erkännande af behöfligheten af det begärda anslaget har jag att tacksamt medgifva, men Utskottet har likväl, ansett sig böra tillstyrka ett uppskof med dess beviljande för att man skulle blifva i tillfälle att inhemta yttranden i ämnet från landstingen och hushållningssällskapen, huruvida de ansåge åtgärder uti ifrågavarande hänseenden vara af behovet påkallade samt om de vore villige att dertill lemna bidrag. Hvad angår frågan, huruvida dessa my- digheter anse ett sådant anslag nyttigt eller icke, torde redan föreligga bevis i de flera ansökningar om understöd, som till Kongl. Maj:ts inkommit. Hvad återigen angår sättet för fördelningen af de medel, som kunna blifva af Riksdagen beviljade, och stadgandet af vissa vilkor för deras tillgodonjutande, ber jag att få fästa uppmärksamheten derpå, att för vinnande af andel af det anslag, som för slöjdernas befräm- jande blifvit ställdt till Kongl. Maj:ts disposition, några särskilda vilkor icke blifvit af Riksdagen stadgade, hvilket jag äfven tror vara ganska lyckligt, då derigenom regeringen blifvit satt i tillfälle att icke be- höfva lemna anslag företrädesvis eller uteslutande åt sådana orter, som sjelfva förmått bevilja stora anslag för ändamålet utan kunnat lämpa statsbidraget efter hvad de särskilda orterna eller länen verkligen behöft. Det är för en hvar bland Kammarens Herrar ledamöter bekant, att de in- komster, hvaröfver landstingen och hushållningssällskapen disponera, äro väsentligen olika. I vissa län uppgår andelen af bränvinsmedlen

till så stort belopp, att landstinget och länet kunna utan egna uppoffringar dermed tillfredställa länets olika behof, hvilket vanligtvis är förhållandet i de län, som äro lyckligt lottade i ekonomiskt och finansiellt hänseende; — men andra län finnas deremot, der inkomsten af dessa medel icke uppgår till $\frac{1}{20}$, kanske icke $\frac{1}{30}$ af hvad de lyckligast lottade erhålla. Skulle således stadgas, att bidragen af allmänna medel för nu ifrågakvarande ändamål borde rätta sig efter de bidrag, som lemnades af orterna, skulle man kunna befara, att orter, som icke behöfde det, erhöle understöd, medan andra, som deraf vore i stort behof, blefve lottlösa. Såvidt jag vet, har någon aumärkning icke framstälts mot det sätt, hvarpå anslaget till slöjdernas befrämjande utdelats, hvarvid afseende fästats både på orternas behof och det intresse för slöjden som visats. Detsamma föreställer jag mig skulle blifva förhållandet äfven med detta anslag.

Stats-Utskottet befarar, att detta anslag, som nu begärts till så ringa belopp, snart nog skulle komma att betydligt förhöjas. Detta kan blifva en sanning. Men jag fruktar, att detta snarare skulle blifva förhållandet, om Riksdagen stadgade några bestämda vilkor för delaktighet i anslaget emedan, om detta skedde, hvarje ort och hvarje län, som uppfyllt dessa vilkor, också skulle anse sig berättigade att erhålla en motsvarande andel af detsamma. Icke heller blefve det gerna möjligt att antaga härfor några bestämda grunder och strängt följa dem, med mindre hela anslaget blefve ett förslagsanslag. Annorlunda synes mig förhållandet blifva, om anslaget begränsas till 20,000 kronor, utan några på förhand stadgade allmänna vilkor. Fördelningen af anslaget de särskilda orterna emellan kommer visserligen då att taga i anspråk största urskilning, men ingen kommun borde, när denna urskilning egde rum, kunna klaga öfver obillighet eller mannamån, vare sig i meddelade föreskrifter eller vid deras tillämpning.

Med anledning häraf tager jag mig friheten anhålla, att Andra Kammaren, som förut, såsom jag redan nämnt, företrädesvis intresserat sig för saltsjöfiskets befrämjande genom beviljande af anslag derför, också i denna punkt måtte, i likhet med Första Kammaren, bifalla Kongl. Maj:ts förslag och derigenom befrämja insjöfiskets bästa.

Herr Friherre Nordenfalk: Då jag önskar framgång åt Kongl. Maj:ts förslag i denna punkt, ber jag att till hvad af den föregående ärade talaren redan yttrats få lägga några ord.

Utskottet söker visserligen insockra sitt afstyrkande af Kongl. Maj:ts förslag med en antydning om "bättre lycka nästa gång"; men de ordalag, Utskottet begagnar, tyckas mig innebära, att, om Kongl. Maj:t efter landstingens och hushållningssällskapens hörande icke skulle från dem få några *bidrag* för ändamålet, Kongl. Maj:t skulle, äfven om landstingen och hushållningssällskapen antyde *intresse* för denna angelägenhet, enligt Utskottets åsigt, sakna vidare anledning att till Riksdagen inkomma med förnyad begäran om ifrågakvarande anslag. Mot denna sats vill jag göra en invändning. Jag tror visserligen, att grundsatsen, att vid beviljande af statsanslag för en del ändamål fästa

Om anslag till
afstämning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

det förbehållet, att de enskilda kommunerna, hushållningssällskapen eller landstingen skola lemna ett motsvarande bidrag, i många fall är riktig, men här kan jag icke finna detta vilkor vara tillämpligt. Då här är fråga om att få en i laga ordning tillkommen stadga för fiskerierna verkligen tillämpad och efterlefd, bör icke detta göras beroende deraf, huruvida landsting eller kommuner vilja tillskjuta något för ändamålet eller icke.

Dertill torde man väl böra betänka att, äfven om hushållningssällskap och landsting äro mycket intresserade för att ifrågavarande uppsyningsmän må af staten tillsättas, finnes dock för dem en betänklighet som icke bör aldeles förbises, nemligen att de redan förut hafva ganska stora utgifter att bestrida samt att för öfrigt deras förnämsta inkomstkällor äro för framtiden *ganska osäkra*, och att de derföre måste vara varsamma med beviljande af stående anslag. Det synes mig derföre, som man icke bör sätta dem, som möjligen hafva ringa egna tillgångar, i den svåra belägenheten att af nämnda anledning afslå en sak, som de för öfrigt kunna anse särdeles lämplig.

Såsom bekant lemna redan några hushållningssällskap och landsting understöd till fiskerinäringens befrämjande och eftersyn. Men under diskussionen om detta ämne för några dagar sedan i Första Kammaren antyddes sannolikheten att dessa bidrag, derest ej staten för sanma ändamål ville tillsläppa medel, inom kort kunde komma att upphöra.

För min del tror jag, att det nu ifrågasatta, relativt ringa anslaget till en näring, som för så många delar af landet är af stor vigt, vore väl använda penningar. Vi hafva redan förut någon gång sett hurusom Kamrarne — med fullt erkännande af Stats-Utskottets berömvärda nit att vid hvarje tillfälle iakttaga all möjlig sparsamhet — likväl, i medvetandet af att vara en högre instans än Utskottet är, gjort sin från Utskottet skiljaktiga mening gällande. Så har redan Första Kammaren i denna fråga handlat och jag tager mig härmed friheten hemställa, att äfven denna Kammare måtte, med afslag å Utskottets förslag, bifalla Kongl. Maj:ts proposition i den föredragna punkten.

Herr Stråle: För min del kommer äfven jag till samma resultat som den siste talaren. Som man finner af fiskerintendentens framställning till Kongl. Maj:t i denna fråga, så berör frågan två väsentligen skilda saker. Fiskerintendenten har nemligen gjort framställning dels om nödvändigheten af ett årligt statsanslag af 20,000 kronor till aflöning åt tillsyningsmän för ett rationellt bedrivande af laxfisket i landets elfvar, dels ock, för tillsyn och biträde vid fiskodling i öfriga delar af landet, om ett årligt statsanslag af 12,900 kronor. De erforderliga statsbidragen uppgå således sammanräknade till 32,900 kronor. Landtbruksakademiens förvaltningskomité, till hvilken Kongl. Maj:t remitterat frågan för inhemtande af utlåtande — jag vet icke på hvilken grund, om icke derföre att någon annan auktoritet i detta fall icke finnes, ehuru det vill synas mig som denna komités speciella insigter i laxfiske skulle stödja sig mera på teoretisk grund än på

Om anslag till
 aflöning för
 fiskeritillsyningsmän och
 fiskodlingsinstruktörer.
 (Forts.)

praktisk erfarenhet — Landtbruksakademiens förvaltningskomité har till en början på det varmaste förordat fiskeriintendentens förslag; men den konklusion, som nämnde komité slutligen kommer till, är nästan oförklarlig. Förvaltningskomitén slutar nemligen sitt utlåtande med att tillstyrka Kongl. Maj:t att blott äska 20,000 kronor för ändamålet. Nämnda myndighet har icke heller, så vidt af handlingarne synes, inlåtit sig på någon undersökning af, huruvida de föreslagna 20,000 kronor borde utgå endast för laxfiskets befrämjande, ehuru det väl företrädesvis är detta måls vinnande, som skulle intressera oss stockholmare, eller äfven för befrämjande af andra slag af fiske. Det synes mig dock som om nämnde komité, som blifvit anbefald att inkomma med yttrande i ämnet i dess helhet, hade bort ingå i undersökning om huru mycket af det begärda anslaget borde lemnas till understöd särskildt åt laxfisket och särskildt åt öfriga slag af fiske. Emellertid har Kongl. Maj:t tagit förvaltningskomiténs förslag för godt och icke begärt mer än 20,000 kronor af Riksdagen. Icke dess mindre har Stats-Utskottet kommit till den slutsats, att "hvad sålunda förekommit har emellertid icke synts Utskottet innebära fullgiltig anledning att *redan nu* tillstyrka beviljandet af det för ifrågavarande ändamål äskade anslaget".

Hvad dessa ord: "*redan nu*" egentligen skola betyda, derom har Utskottet lemnat oss i okunnighet. Skulle de möjligen betyda, att Utskottet vill fundera på saken, innan det gifver sig ut på djupet och yttrar sig om sjelfva beloppet, så borde Utskottet hafva utsatt någon bestämd termin, inom hvilken det ansåg lämpligt att närmare yttra sig i denna del af frågan. Skulle åter dessa ord betyda, att Utskottet möjligen befarade att, såsom man säger, få sina fiskar varma, derföre att det framlagt en hufvudtitel, utan att hafva afstyrkt bifall till åtminstone *något* af Kongl. Maj:t på densamma begärddt anslag, så får jag säga att detta tillfälle för det ändamålet icke synes mig fullt lämpligt. Att Utskottets förslag skulle bero på de olika meningar, som af vederbörande blifvit uttalade i ämnet, vågar jag bestrida. Landtbruksakademiens förvaltningskomité har ju på det varmaste tillstyrkt äskandet af åtminstone ett anslag af 20,000 kronor för ändamålet. Skulle åter Utskottets afstyrkande bero på dess åsigt, att landstingen och hushållningssällskapen först borde yttra sig i frågan, så må jag säga att jag ej förstår hvad Utskottet dermed menar; ty denna fråga är af den beskaffenhet att hvem som helst kan bedöma den. Skulle åter Utskottets tillstyrkande göras beroende på de bidrag, som hushållningssällskapen och landstingen åtaga sig för ändamålet, så är äfven detta ett skäl, hvars giltighet jag ej förmår fatta. Ty, om staten anser en näring förtjent af understöd och förty beviljar sådant, står det ju sedan landsting och kommuner fritt att ytterligare efter behag befrämja samma sak bäst de vilja.

Jag säger ännu en gång, att denna fråga är så enkel, att det hvarken af hushållningssällskapen eller landstingen erfordras något bedömande, huruvida det finnes skäl att bevilja det af Kongl. Maj:t begärda understödet.

Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet har redan fäst

Om anslag till
afsläning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
Åskodlings-
instruktörer;
(Forts.)

uppmärksamheten derpå, att Sverige har några hundra mils kuststräckor mot hafvet samt några tusen större och mindre sjöar, utom elfvarne, samt att följaktligen fiskerinäringen i Sverige icke är en för landet obetydlig näring. Man talar ofta om naturliga näringar; och i synnerhet framhåller man dem, då fråga är om andra, hvad man kallar onaturliga näringar, såsom väfnads-, porslins- m. fl. industrier. Jag frågar likväl, mine Herrar! om icke fiskerihandteringen måste anses vara en för landet naturlig näring. Ja, jag skulle vilja kalla den likasom jordbruket landets modernäring, ehuru densamma hittills blifvit temligen styfmoderligt behandlad. Oss icke-fiskodlare förefaller det verkligen, som om ett belopp af 20 à 30,000 kronor för fiskerihandteringsens befrämjande icke vore mycket begärdt i jemförelse med de anslag, som man ansett erforderliga och äfven lemnat till understödjande af andra näringar. Ty det är naturligt, att denna handtering, lika väl som andra yrken, kräfver teoretisk undervisning och praktisk erfarenhet för att icke gå under, hvilket den otvifvelaktigt skall göra om den fortfarande blir så vanvårdad som hittills.

Huru jag än ser saken, kan jag således icke finna annat, än att Stats-Utskottet saknat skäl för detta afstyrkande af Kongl. Maj:ts framställning i ämnet, till hvilken jag derföre, instämmande med den siste talaren, vågar anhålla om bifall.

Herr Nils Pettersson: Näppeligen behöfver man mera än känna till Sveriges karta, och se huru landet är omgifvet af haf och uppfyllt af sjöar och strömmar, för att hafva klart för sig, att Sverige i sitt fiske eger en stor nationalrikedom. Men lika visst som så är förhållandet, lika visst är, att denna nationalrikedom icke är rätt tillvaratagen. Detta härleder sig utan tvifvel deraf, att jagt och fiske sedan lång tid tillbaka utgjort våra förfäders hufvudyrke och att i följd deraf befolkningen icke har annat än helt oklara begrepp om eganderätten i detta afseende. Jag är derföre öfvertygad att landets fiske är mycket vanvårdadt, i synnerhet insjöfisket, hvilket jag bäst känner till. Af detta skäl och då enligt mitt förmenande Stats-Utskottet icke framlagt några giltiga grunder, hvarföre det *nu* gjort detta undantag från regeln att tillstyrka allt hvad Kongl. Maj:t under denna hufvudtitel begärt, så anhåller jag om bifall till Kongl. Maj:ts framställning i ämnet.

Såsom skäl för afslag å Kongl. Maj:ts proposition har, bland annat, anförts, att det bör tillhöra landstingen och hushållningssällskapen att verka i denna sak. Ja, det hafva de också gjort och göra det fortfarande. Men för att nå det mål man önskar, nemligen att kommunerna äfven skola göra sitt till för att tillgodose fiskerinäringen, är det nödvändigt att bidrag äfven från statens sida lemnas. Som vi veta, är den fördomen ganska gängse, att man gerna vill hafva hjälp af staten, innan landsting och hushållningssällskapen i allmänhet sjelfva göra något; och denna fördom är icke så lätt att utrota.

Jag skall icke längre uppehålla mig vid denna fråga. Mig förefaller det, som det borde vara klart för en hvar, att det af Kongl. Maj:t åskade anslaget, 20,000 kronor, bör beviljas.

Friherre Cederström: Jag anser mig vara lika varm vän af vår fiskerinäring som någon annan. Men just derföre anhåller jag att få göra några anmärkningar mot Kongl. Maj:ts proposition.

Jag ber då att först få fästa mig vid en af orsakerna, hvarföre det af Kongl. Maj:t äskade anslaget till fiskeritillsyningsmän ansetts behöfligt. Som vi veta, finnas redan för kontroll öfver insjö- och skärgårdsfisket särskilda tillsyningsmän, som, enligt kungörelsen den 8 November 1867, utses på kommunalstämmen. Men numera anses detta icke vara till fyllest. Orsaken härtill tror jag vara den, att de speciella fiskeristadgar som utgifvits äro sådana, att fiskeribefolkningen icke kunnat eller kan blifva öfvertygad om deras nytta, hvar för sig åter till en del är en följd af det sätt, hvarpå dessa delgifvits fiskeribefolkningen. De hafva nemligen kommit fram i ett, så att säga, fullkomligt naket skick, blott med sina paragrafer, utan någon motivering af paragrafernas innehåll. Någon utredning om den nytta de gjorda förändringarne skulle medföra, åtminstone för fiskeribefolkningen, har alldeles icke kommit denna befolkning till del, utan den får lefva i den goda tron att allt är väl bestädt, men är långt ifrån derom öfvertygad. Enligt min mening, är det just denna omständighet, som förorsakar att fiskeri-idkarne icke sjelfve äro intresserade af att hålla dessa stadgar vid makt. Vore stadgarne deremot uppgjorda så, att befolkningen sjelf kunde öfvertyga sig om nyttan af dem, så skulle den nog visa sig angelägen derom, att några öfverträdelser af dem icke egde rum. Men i så fall vore också detta nu begärda anslaget till tillsyningsmän fullkomligt öfverflödigt.

Att fiskeribefolkningen icke kan vara öfvertygad om lämpligheten af åtskilliga för närvarande gällande stadganden och föreskrifter angående utöfvandet af denna näring, torde för öfrigt synas hvar och en alldeles klart, då till och med Landtbruksakademiens förvaltningskomité med afseende å de ifrågasatta tillsyningsmännen uti afgifvet yttrande säger, att "verkan af de till fiskets förbättring afsedda stadgar icke kunde bedömas utan tillförlitlig kontroll å deras efterlefnad". Då den komité, som måste anses såsom fiskerinäringens målsman, icke anser sig på förhand kunna bedöma, huruvida berörda stadganden verkligen äro sådana, att de verka till fiskerinäringens fromma, då man ifrågasätter tillsättandet af just dessa nya tillsyningsmän för att kontrollera verkningarne af dessa lagstadganden; må man icke undra öfver att fiskeribefolkningen icke känner sig öfvertygad om lämpligheten af den nu gällande lagstiftningen. Att nu begagna fiskeribefolkningen för anställande af experiment i lagstiftningsväg är ett sätt, som jag tror skulle skada mycket mera än gagna. Förr än fiskeristadgan undergått nödig revision och ändring, tror jag ej att tillsyningsmännen skola komma att göra mera gagn än hittills. Hvad som deremot synes mig alldeles klart, är att ingen ifver för fiskerinäringens förkofran är hos fiskeribefolkningen sjelf att förvänta, innan statsmakterna tillfredsställa behovet för denna näring af en lagstiftning, långt friare än den nu gällande.

Jag anhåller äfven att få yttra några ord om de så kallade fiskodlingsinstruktörerne. Förslaget om tillsättandet af dylika instruk-

*Om anslag till
afönning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

*Om anslag till
afstämning för
fiskeritillsyns-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

törer synes mig ganska välbetänkt. Enligt mitt förmenande vore det rätta sättet att gå till väga just att söka för ändamålet anskaffa förstående, praktiskt duglige män, som kunde meddela fiskeribefolkningen en verklig och levande kunskap om vattenverlden. I den riktningen finner jag således förslaget mycket tänkvärdt. Men — mine Herrar — det är ingen lätt sak att åtminstone genom föreliggande förslag få klart för sig, om och huru man skall lyckas erhålla här för fullt lämpliga personer. Jag åtminstone får bekänna att jag icke vet, på hvad sätt det för närvarande skulle vara möjligt att erhålla personer så kvalificerade som behöfs. Ännu mindre kan jag inse nyttan deraf, att de män, som antagas till fiskodlingsinstruktörer, tillika äro tillsyningsmän, när dessa personer under utöfvandet af tillsynen måste komma i en ställning till befolkningen, som för deras verksamhet såsom instruktörer måste vara allt utom behaglig. På samma gång tror jag ej heller att den del af idkarne utaf fiskerinäringen, hvilka egentligen behöfva undervisning i yrket, skulle befinnas särdeles benägen att begagna sig af densamma, då den skulle lemnas af personer, som vore ej endast undervisare, utan äfven åklagare.

Äfven till följd af detta nu anmärkta förhållande har Utskottet således, enligt min åsigt, haft skäl att begära en grundligare utredning af saken. Till dess denna utredning blifvit för Riksdagen framlagd, yrkar jag på anförda skäl, för min del, afslag å Kongl. Maj:ts proposition och bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr Hörnfeldt: Stats-Utskottet har, såsom Herrarne torde finna, grundat sitt afstyrkande af Kongl. Maj:ts proposition hufvudsakligen på den omständigheten, att förevarande anslagsfråga framdeles möjligen skulle komma att antaga alltför stora proportioner, äfvensom på den åsigten, att i händelse tillsyningsmän öfver fisket oundgängligen behöfvas, man i första rummet borde tillse, huruvida icke vederbörande landsting och hushållningssällskap eller enskilda personer i någon mån borde bidra till aflönandet af dessa tjänstemän.

Att Utskottet haft grundad anledning antaga att frågan framdeles skulle komma att taga långt större utsträckning än man för närvarande synes vilja tillägga den, framgår oförtydligt af bilagan till Kongl. Maj:ts proposition. Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet har nemligen vid frågans föredragning inför Kongl. Maj:t yttrat till protokollet, att vid den tillsyn, hvarom här vore fråga, i allmänhet icke kan förväntas "något nämnvärdt biträde af den fåtaliga kronobetjeningen." Men om man icke vid tillsynen öfver fiskerierna kan påräkna biträde af "den fåtaliga kronobetjeningen", då frågar jag, om det icke snart skall visa sig nödvändigt att lemna större anslag än det nu i fråga satta, för att derigenom kunna åstadkomma en talrikare personal i och för denna tillsyn. Riksdagen skulle sålunda snart finna sig i en sådan ställning till frågan, att han omöjligen kunde stanna vid det anslag, som nu blifvit begärdt. Att Kongl. Maj:ts afsigt icke heller är att stanna vid det nu begärda anslaget framgår af ordalydelsen af ett annat ställe i departementschefens nyss anförda yttrande. Herr Statsrådet slutar nemligen sin motivering af den Kongl.

propositionen med att på anförda skäl anse "anslagets belopp till en början kunna, såsom komitén föreslagit, inskränkas till 20,000 kronor."

Den ärade talaren på stockholmsbänken var förvånad öfver det af Stats-Utskottet i motiveringen begagnade uttrycket "redan nu". Utskottet har använt detta uttryck, hufvudsakligen dertill föränekad af det utlåtande, Landtbruksakademien's förvaltningskomité i frågan afgifvit — samma komité, hvarom talaren behagade säga, att den så varmt förordat anslaget. Det är visserligen sant att komitén förordat anslaget; men om talaren hade velat läsa något längre i bilagan till den Kongl. propositionen, skulle han utan tvifvel hafva läst mellan raderna, så att säga, att äfven komitén ansett lämpligt att för närvarande stanna vid ett anslag af 20,000 kronor, emedan en närmare utredning erfordrades innan en större summa lemnades för ändamålet. Komitén yttrar nemligen följande: "men då det härvid vore nödigt, att en fullständigare utredning åstadkommes beträffande den utsträckning, som för hvarje distrikt borde afses för en tillfyllestgörande kontroll öfver fiskarternas fredning under vissa tider af året, och då det för närvarande sannolikt ej torde finnas tillgång på fullt lämpliga och kunniga fiskodlingsinstruktörer, hvilka såsom tillsyningsmän inom de särskilda distrikten borde anställas, samt då slutligen kommunerna för denna, dem nära berörande angelägenhet väl borde kännas skyldiga att lemna bidrag, i mån som för anställning af fiskodlingsinstruktörer och uppsyningsmän erhöles bidrag af statsmedel, ansåge komitén sig böra i underdånighet hemställa om aflåtande till Riksdagen af nådig proposition, att till en början 20,000 kronor måtte ställas till Eders Kongl. Majests förfogande, att användas till aflönning af uppsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigaaste vattendragen och insjöarne i riket, der öfverenskommelser träffats om fiskets skydd och ändamålsenliga handhafvande."

Komitén säger således, bland annat, att det icke för närvarande finnes lämpliga personer att tillgå. Man kan häraf äfven möjligen sluta till att det måste inrättas särskilda skolor för att dana sådana till öfvervakande af fiskerinäringen lämplige män, emedan naturligtvis undervisning måste meddelas. Komitén säger nemligen uttryckligen att lämpliga personer *nu* icke finnas. Men då laxfisket är så lönande att, såsom jag specielt känner, en enda fiskeriidkare i Norrland årligen fångar ända till 7,000 laxar, så är det väl ej obilligt begärdt att desse fiskeriidkare sjelfve i någon mån bidraga till aflönande af tillsyningsmän, om man anser sådana behöflige. Skall man dessutom gifva frågan den utsträckning, att tillsynen skall gälla icke allenast laxfisket i elfvarne, utan äfven insjöfisket, så förslår icke ett fåtal, utan man måste då uppställa en betydande corps af tillsyningsmän, hvilka må hända i alla fall icke skola förmå egna fiskerihandteringen den tillsyn, som vederbör eller är påräknad. För min del tror jag dock att den kronobetjening som vi nu ega, om den rätt fullgör sina skyldigheter, skall kunna egna tillräcklig eftersyn deråt att fiskeristadgarne icke öfverträdas. Efter min tanke kunna vi sålunda på goda skäl för det närvarande stanna vid hvad Utskottet föreslagit. Om det af en blifvande utredning finnes att anslag verkligen behöfves, kan

Om anslag till
aflönning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer
(Forts.)

*Om anslag till
afsköning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

det vara tid att bevilja ett sådant. För närvarande tillåter jag mig emedlertid att yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr Lyth: Hufvudsaken af den fråga, som nu föreligger till afgörande, är den, huruvida de föreslagna tillsyningsmännen äro af behovet påkallade och kunna göra den nytta man af dem påräknat. Det är egentligen detta frågan gäller. Att Stats-Utskottet härom är tvifvelaktigt, derpå undrar jag icke, så mycket hellre som jag är förvissad, att Utskottets förslag är dikteradt af öfvertygelse och sparsambetsanda. Men det må tillåtas mig att söka draga Kammaren ur detta tvifvel, om jag också icke kan hoppas öfvertyga Stats-Utskottet.

Först och främst vill jag fästa uppmärksamheten på — hvad väl ingen lärer förneka vara fullt riktigt — nemligen, att om man har lagar, det ock är nödigt att tillse, att desamma efterlevas. Friherre Cederström yttrade, att fiskeribefolkningen icke vore öfvertygad om lämpligheten af åtskilliga för närvarande gällande stadganden och föreskrifter angående fiskerinäringens utöfvande, utan önskade en friare lagstiftning i detta hänseende. Men detta torde vara en svår sak att nu afgöra — då här ej föreligger fråga om ny lagstiftning i denna väg. Jag tror till och med, att finge fiskeriidkarne sjelfva bestämman den saken, så såge de helst att det icke funnes någon lagstiftning alls, utan att de finge sköta sitt fiske som det dem bäst behagade.

Hvad nu beträffar sjelfva hufvudsaken, eller nyttan och gagnet, som de nya tillsyningsmännen skulle medföra, så tror jag att detta bäst kan bedömas utaf hvad man derom känner från andra orter, der sådana tillsyningsmän redan finnas. Jag har här i min hand en berättelse af fiskeri-inspektören i Norge, ett land, der man väl vet att taga vara på de stora fördelar, som af fiskerinäringen hemtas. Denna berättelse omfattar åren 1874 och 1875 och rörer till stor del just den fråga, som här är å bane, nemligen den nytta landet haft af de tillsyningsmän, man der tillsatt öfver laxfisket, om hvilket fiske det äfven här i främsta rummet torde vara fråga. I denna berättelse äro upptagna 50 särskilda fall; och öfverallt säges, att den stora tillväxt, laxfisket på senare tider fått, hufvudsakligen berott derpå, att särskilda tillsyningsmän för fiskets bedrivande funnits. Jag skall tillåta mig att läsa upp ett par exempel. Så heter det om Drams- & Lierelvens Distrikt: "Laxefiskeriet i Dramselven og tillstödende Fjordstrækning har, som bekjendt, i en Række af Aar tagit ett særdeles betydeligt Opsving, hvilket enstæmmig tillskrives dels den omstændighed, at der her stadig har saavidt muligt været draget Omsorg for Fredningslovenes Overholdelse" etc. etc. Många andra dylika fall finnas här anförda. Så t. ex. heter det om Lærdalselven, att den "er ogsaa blandt de Elve, hvis Fiskeri i overmaade høi Grad är forbedret i de senere Aar. At Aarsagen hertil maa tilskrives de til Fiskeriets Ophjælpelse trafne Foranstaltninger — Ansættelse af Opsyn, der fandt Sted i 1864 — — — — — ansees i Distriktet for at være hævet over al Tvivl." Det märkligaste är dock att just det enda ställe, nemligen vid Torrydalselven, der klagan försports der-

öfver att "Fredningen" icke gifvit "bemärkeligt Resultat", om detta säger fiskerinspektören: "Jeg kan icke tillbageholde den Bemærkning, att naar Fiskerierna selv, saaledes som Tilfældet är overalt i Lister og Mandals Amt, ere uvillige til att gjøre de ubetydelige Opofrelser, som udfordres for att etablere ett Opsyn til overholdelse af Fredningslovgivningens Bestämmelser, kunne de neppe være berettigede til att vente synderlige Frugter af den nævnte Lovgivning, der, efter hvad Erfaring tidsnok viser, under saadanne Forholde sædvanlig næsten blot bestaar på Papiret."

Så är förhållandet i Norge. Men vi behöfva icke gå så långt bort. Hålla vi oss inom vårt eget land, kunna vi redan der se fördelarne af en särskild tillsyn öfver fisket. Jag har här ett häfte af "Nordisk tidskrift för fiskeri" för sistlidet år, der det i fråga om laxfisket i Lagaån heter: "Sedan förbemälde tjänsteman (Fiskerintendenten Widegren) år 1867 haft tillfälle att taga kännedom om fiskeriförhållanden vid Lagaån, lyckades han förmå några fiskevattens-egare derstädes att anslå ett årligt belopp af omkring 300 kronor till aflöning af en fiskeritillsyningsman vid denna elf, hvarefter dennes verksamhet sedermera fortgått, liksom äfven från Herr Carl Perssons odlingsanstalt yngel årligen blifvit utsläppt i ganska betydande partier. Följden af dessa anordningar har varit att, då under de åtta år, som närmast föregingo 1869, fisket i Lagaån alltjemt aftog, det samma efter sistnämnda år alltjemt varit i stigande och föröfvet år, enligt af tillsyningsmannen afgifven statistisk rapport, vid 14 fiskeställen lemnat i inkomst 10,450 kronor för *färsk*, försåld lax."

Samma förhållande eger äfven rum i afsende å fisket i Ätraån, der tillsynen öfver fisket likaledes af enskilde bekostas. Jag tror således, att frågan, huruvida tillsyningsmän vid fiske kunna utöfva nytta och gagn eller icke, bör vara temligen afgjord. Skulle någon våga bestrida behofvet af en dylik tillsyn, måste man rent af trampa under fötterna så gifna fakta, som dem jag nu framlagt och till hvilka skulle kunna fogas ännu många flera.

Vidare har laxfisket på senare tiden tilltagit i en sådan utsträckning, att äfven häruti torde ligga ett starkt skäl att lemna detsamma allt det understöd, hvaraf det är i behof, synnerligast som ett sådant understöd verkligen är af nöden. Att så är förhållandet framgår tydligt och klart af Friherre Cederströms yttrande, att fiskeriidkarne äro missnöjda med och icke vilja underkasta sig de genom lagstiftningen gifna bestämmelserna för fiskets bedrifvande. Detta bevisar ju, att de icke vilja taga emot det nyttiga, som länder dem och fisket till fördel.

Jag har mig bekant, att från Sverige årligen afsändas stora massor lax till England. Blott en enda person i Stockholm exporterar till detta land hundratusentals mark sådan fisk om året. Då här i Sverige finnas elfvar, der hundratusentals mark lax årligen fångas; då hushållningssällskapen icke kunna göra så stora uppoffringar för fisket, som på många ställen enskilda personer, hvilka ega tillgångar, gjort; och då vidare det är tydligt, att frågan är en statsangelägenhet af mycken betydighet och fiskerinäringen verkligen i behof af

Om anslag till
aflöning för
fiskeritill-
syningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Fortn.)

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

understöd: så böra vi ock lemna denna näring all hjälp, hvaraf den har behof. Jag ber Herrarne komma i håg, huru mycket vi understödja många andra näringar. Så t. ex. beviljas anslag till hästafvelns förbättrande, för att icke tala om jordbruket, till hvilket betydliga medel anslås. Betänker man detta, och besinnar man, att fiskerinäringen verkligen är en hufvudnäring i vårt land, tror jag ock, att vi böra lemna denna näring understöd.

Herr Civilministern har bett oss icke vara rädda för konsekvenserna af detta anslag och försäkrat oss, att regeringen nog skall sköta saken så, att vi blifva nöjda. Skulle den tid komma, då högre anslag för nu ifrågavarande ändamål begüres, kunna vi ju afslå en sådan begäran, om förut gifna anslag befunnits illa använda. Hafva de deremot väl användts, så böra vi icke heller vara rädda för att då ytterligare utgifva hvad som utöfver det nu begärda anslaget kan för ändamålet erfordras.

Jag tillstyrker på det varmaste bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Key: Då jag nu går att redogöra för Stats-Utskottets uppfattning af föreliggande fråga, ber jag att först få tacksamt erkänna det prof på en vaken omtanke för våra näringar från regeringens sida, som förevarande framställning innebär, och på samma gång kan jag icke heller förneka, att frågan är af vigt och betydelse, och att Riksdagen ofta beviljat anslag till ändamål af långt mindre värde än det nu ifrågakomma. Villigt erkännande allt detta, vill jag dock, då jag instämt i Stats-Utskottets afstyrkande hemställan, med några ord söka försvara Utskottets motivering — något som, efter min tanke, i allt fall låter sig mycket väl göra.

En ledamot af Stats-Utskottet, Herr Hörnfeldt, har, med anledning af Utskottets yttrande att anspråken på anslag för ifrågavarande ändamål kunna komma att erhålla vidt omfattande proportioner, redan erinrat om det uttalande i bilagan till statsverkspropositionen, enligt hvilket Herr Statsrådet och Chefen för Civilepartementet ansett, att anslaget belopp till en början skulle kunna inskränkas till 20,000 kronor. I samma stycke som detta uttalande förekommer, och blott några rader förut, yttrar Herr Statsrådet äfven: "Hvad åter angår detta anslags belopp, kan väl med visshet antagas, att minst den summa, som fiskeri-intendenten föreslagit, bör blifva för ändamålet erforderlig, desto hellre som antalet af de orter, för hvilka särskilda fiskeristadgar blifvit fastställda, alltjemt ökas". På grund häraf föreslår Herr Statsrådet, att anslaget till en början skulle inskränkas till 20,000 kronor.

Hvad tvenne föregående talare nyss anfört till försvar för detta anslag kan, i min tanke, endast ytterligare stärka Stats-Utskottets uppfattning om de vidt omfattande proportioner anslaget skulle kunna taga, derest det en gång beviljades. Den näst föregående talarens anförande i synnerhet gaf härpå en liflig bekräftelse.

Fiskeri-intendenten har i det af honom afgifna utlåtande anfört, att det i främsta rummet borde ankomma på hushållningssällskapen och fiskevattenssegarne sjelfve att bereda aflöning åt dessa tillsynings-

män. Men han säger äfven, att "då något åtgörande härutinnan, synnerligast från de senares (fiskevattensegarne) sida, icke torde komma till stånd, så framt icke tillika bidrag af statsmedel kunde påräknas", det vore nödigt att anslag af statsmedel härför fordrades och beviljades. Fiskeri-intendenten har således sjelf erkänt, att de nye tjänstemännens aflöning bör i främsta rummet ankomma på hushållningssällskapen och fiskevattensegarne.

*Om anslag till
afböning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskerikontrollörers
utskott.*
(Forts.)

Öfvergår man härefter till frågan, i hvad mån landstingen, hushållningssällskapen och fiskevattensegarne för nu ifrågakvarande ändamål redan gifvit bidrag, så finner man att icke obetydliga belopp af dem härför beviljats. Åtskilliga landsting hafva lemnat rätt stora summor. Blekinge läns landsting t. ex. har anslagit 1,000 och dess hushållningssällskap 1,000 kronor, Malmöhus läns hushållningssällskap 1,200 kronor, Wermlands läns landsting 500 kronor, Westmanlands läns landsting under 3 år ej mindre än 4,000 kronor om året.

Utom dessa nu nämnda hafva åtskilliga andra landsting och hushållningssällskap jemväl lemnat större och mindre bidrag till ifrågakvarande ändamål.

Af detta synes således, att saken redan är på god väg att af sig sjelf blifva ordnad utan någon statens mellankomst.

Betydliga bidrag hafva dessutom lemnats af fiskevattensegarne sjelfve. Vid Ätraån t. ex. har, såsom redan en föregående talare anförde, en enskild fiskeegare lemnat ett bidrag till tillsyningsmäns aflönande af icke mindre än 5,600 kronor. Vid Wiskaån betalas för detta ändamål af fiskevattnets delegare 3,000 kronor, vid Lagaån 3,175 kronor o. s. v.

Af hvad jag sålunda anförde torde klart och tydligt framgå, att de belopp, som för fiskerinäringens befrämjande utbetalts af landsting, hushållningssällskap och enskilde fiskevattensegare, redan varit gauska betydliga.

Vid sådant förhållande, och då i alla fall Stats-Utskottet icke sagt annat eller mera än hvad Herrarne här finna, nemligen att i sakens outredda skick, och då det här icke blott är fråga om undervisning utan äfven om fiskeripolis, Utskottet både hyst betänkligheter och ansett sig kunna befara, att det begärda anslaget skulle få för stora proportioner. Det har derföre syns Utskottet mest ändamålsenligt, om, sedan vederbörande landsting och hushållningssällskap fått tillfälle att afgifva yttranden, huruvida, i hvad mån och på hvad sätt de ansåge åtgärder i ofvan antydda hänseenden vara af behofvet påkallade samt förklarar sig villiga att för uppgifna ändamål lemna bidrag, Kongl. Maj:t täcktes, derest till följd af sålunda inkommande yttranden anledning dertill förefunnes, till nästa eller en kommande Riksdag göra förnyad nådig framställning i ämnet. Utskottet har här efter min uppfattning icke sagt annat än hvad det kan anföra goda skäl för. Jag tror att, med de fakta för ögonen som dels af en föregående talare från Stats-Utskottet blifvit angifna, dels blifvit af mig nu framhållna, man gerna kan uppskjuta afgörandet af denna outredda men vigtiga fråga, särdeles då man af Stats-Utskottets yttrande icke kan draga den slutsats, att Kongl. Maj:t icke skulle kunna eller böra till

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.

(Forts.)

Riksdagen inkomma med förnyad framställning i ämnet, sedan frågan först blifvit tillräckligt utredd.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, tillåter jag mig yrka bifall till Stats-Utskottets utlåtande i förevarande punkt.

Herr Per Nilsson i Kulhult: Jag har begärt ordet hufvudsakligast för att instämma med den föregående talaren. Jag tror, i likhet med honom och Stats-Utskottets öfrige ledamöter, att, ehuru detta anslag för närvarande icke är stort eller betydande, detsamma dock i en framtid skall komma att få ofantligt mycket större dimensioner. Landstingen och hushållningssällskapen hafva dessutom, såsom Herr Key nyss erinrat, redan anvisat ganska betydliga anslag för ändamålet. Detta sätt att lösa frågan är också det enda som af mig godkännes. Ty otvifvelaktigt är att hushållningssällskapen och landstingen äro de myndigheter, som i främsta rummet böra taga saken om hand; de måste ju, hvart och ett inom sitt län, till följd af den närmare kännedom om fiskerinäringen derstädes de naturligen äro i tillfälle att förvärfva, äfven framför staten vara egnade att vidtaga till näringens upphjelpande erforderliga åtgärder.

De mått och steg, som hittills vidtagits för näringens befordrande, hafva hufvudsakligen afsett laxodling. Men jag har hört af enskild person, som bedrifvit laxodling, att laxodlingsanstalter ingalunda äro dyra att anlägga, utan tvärtom mycket billiga, samt att man genom sådana anstalter kan på ganska kort tid erhålla icke obetydliga inkomster. Landstingens och hushållningssällskapens utgifter för fiskerinäringens befrämjande torde vid sådant förhållande ej behöfva blifva så särdeles stora.

På dessa skäl tror jag det vara bäst att icke bevilja detta anslag, och yrkar således för min del bifall till Stats-Utskottets afstyrkande utlåtande.

Grefve Sparre: Jag vill till en början förklara, att det alldeles icke förvånar mig att Stats-Utskottet förbisett nu förevarande frågas vikt och betydelse. Det är temligen klart, att ett sådant förbiseende kunnat inträffa, då det ju icke är gifvet att i Stats-Utskottet alltid sitta personer, boende invid eller i granskapet af vattendrag eller i besittning af det speciella intresse eller den sakkännedom, hvarförutan man vanligen icke rätt uppfattar en sådan fråga. Jag är derföre långt ifrån att vilja förebrå Utskottet detta förbiseende, ty att Utskottet efter bästa förmåga söker att spara och hushålla med statens medel, derför böra vi hålla det räkning.

En ärad medlem af Stats-Utskottet har redan erkänt, att det statsändamål, om hvilket nu är fråga, är stort och viktigt. Men då han erkänt detta, hade det varit mera öppet och lojalt, om han tillika med de öfriga ledamöterna i Utskottet äfven erkänt, att de begått en blunder, och sökt att reparera skadan, i stället för att söka bemantra sitt fel. Detta hade, säger jag, varit öppet och lojalt handadt; men i stället har Utskottet taliter qualiter försökt försvara sig och dervid framdragit högst besynnerliga skäl.

Den af Stats-Utskottets ledamöter, som först hade ordet, yttrade, att det antal tillsyningsmän, som behöfdes för fiskerinäringens behöriga vårdande, skulle vara synnerligen stort, alldenstund Kongl. Maj:t sjelf sagt, att den fåtaliga kronobetjeningen vore allt för ringa till antalet för att kunna upprätthålla ordningen vid fiskerierna. Detta gaf honom anledning att framställa den frågan: "huru många tillsyningsmän skola vi då behöfva, då ej ens kronobetjeningen räcker till att skydda fiskerierna?" Jag ber dock den värde ledamoten betänka, att kronobetjeningen har mycket annat att göra än att sitta vid stränderna af vattendragen och vakta fisken. En ledamot af denna Kammare, som sjelf tillhör kronobetjeningen, har nyss för mig omtalat, att det distrikt han har att öfvervaka sträcker sig öfver en areal af 120 qvadratmil. Jag ber derföre den ärade utskottsledamoten upplysa, huru han kan tro, att en person jemte sina öfriga förrättningar jemväl på ett så stort område som t. ex. det nu nämnda skall kunna skydda fiskerierna. Ty att hans mening verkligen var att kronobetjeningen skall kunna uträtta detta, anser jag tydligt hafva framgått af hans yttrande. Här är endast fråga om att tillsätta några fiskeritillsyningsmän utefter de större elfstränderna och vattendragen; dessa för några få orter tillsätta personer behöfva ju alls icke vara till den grad legio som kronobetjeningen, hvilka skola finnas allestädes, och deras tid skulle icke, såsom fallet är med kronobetjeningens, komma att blifva upptagen af en massa andra göromål af olika slag.

Samme värde talare yttrade äfven att han läst mellan raderna i Landbruksakademiens förvaltningskomités utlåtande något annat än der verkligen står. För min del får jag bekänna att jag icke är så klarsynt, att jag kan läsa mellan raderna; jag läser endast hvad som verkligen finnes att läsa. Så vidt jag kunnat finna, står det också tydligt och klart i förvaltningskomiténs utlåtande, att komitén anser särskilda tjenstemän vara nödvändiga för att utöfva tillsyn öfver fiskerierna, i anledning hvaraf den också till att börja med ansett ett anslag af 20,000 kronor behöfligt. Det kan väl hända att han med sitt ovanliga skarpsinne kunnat läsa något mellan raderna, men med mitt vanliga "bondförstånd" får jag bekänna, att jag icke kunnat läsa annat än hvad som rätt och slätt står der.

Den andre ledamoten af Stats-Utskottet, som haft ordet, började sitt anförande med att omtala hvad man på olika orter utan statens hjälp redan gjort för fiskerinäringens understödjande. Så t. ex. hade fiskerigarne i Ätraån anslagit en viss summa, ett och annat lands-ting och hushållningssällskap släppt till så och så mycket. Resultatet, hvartill han slutligen kom, blef emellertid, märkvärdigt nog, att staten icke borde göra någonting alls för fisket. Jag deremot tror att just den omständighet han anført skulle för staten utgöra en anledning till att understödja ett sådant nyvagnadt intresse. Aldrig har jag hört dylika omständigheter anföras såsom skäl för staten att göra rakt ingenting. Hittills åtminstone har man vid beviljande af dylika anslag som detta alltid fäst det vilkoret, att kommunerna sjelfva i första rummet skulle tillskjuta något. Den ärade talaren på

*Om anslag till
afstönning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

kalmarbänken deremot har sagt, att just emedan enskilde lemnat bidrag behöfver staten icke göra någonting.

Fiskerinäringen blir i hvarje samhälle med tilltagande civilisation ett allt större och större statsintresse. Lika litet som vi i längden kunna nöja oss med att suga jorden genom att oupphörligt beså den, utan att på samma gång understundom i densamma nedlägga sådana näringsmedel, som kunna befordra dess fruktbarhet, lika litet kunna vi ständigt suga våra sjöar och elfvar, genom att borttaga fisken, utan att tänka på dess ersättande. Den allt mer tillväxande folkmängden kräfver mera födoämnen än förr, och den allt mer tilltagande rörelsen och samfärdseln folken emellan medför en lättare afsättning af våra produkter på främmande orter; det allt större njutningsbegäret och de allt mera stegrade anspråken på bättre näringsmedel mana således oss såväl som hvarje annat civiliseradt samhälle att bemöda oss, så mycket i vår förmåga står, att återgifva våra sjöar den fiskrikhet vi beröfvat dem. Detta hafva vi uraktlåtit under århundraden. Resultatet har också blifvit, att fisken blifvit allt mer och mer sällsynt, snart sagdt en raritet. Laxen t. ex., som fordom var så allmän att man berättar, att tjenarne vid antagandet af tjänst måste betinga sig att slippa äta lax mera än fyra gånger i veckan, finnes numera på många ställen knappast att få. Allt detta måste väl, så som också den ärade medlemmen af Stats-Utskottet medgifvit, bevisa att denna fråga numera är ett verkligt statsintresse.

Jag har hört berättas att man i andra länder, der näringslivet är mera utveckladt, uppskattar ett tunnland sjö lika högt som ett tunnland jord, emedan man anser sig genom omsorgsfull odling af fisken kunna draga lika mycken nytta ur vattnet som från jorden. Hos oss deremot uppskattar man icke vattnet till något värde, utan anser fastmer att det är en yta, som man så fort som möjligt bör göra sig af med.

Den talare, som först yttrade sig mot Kongl. Maj:ts förslag, sade att det icke vore värdt att göra någonting för fisket, ty stadgandena härom vore sådana, att de icke efterleides. Detta är nog en sanning, men orsaken dertill ligger just i bristen på lämplige tillsyningsmän. Herr Civilministern yttrade nyss att det icke är värdt att stifta lagar, om man icke också på samma gång förskaffar regeringen nödiga medel för att hålla hand öfver deras tillämpande. Vilja vi stifta nya lagar för fisket, böra vi också tillse att de efterleivas; ty eljest tjena de mera till skada än till nytta, folket vänjer sig då snart nog att blifva lagbrytare.

Samme talare yttrade vidare, att tillsyningsmännens ställning icke skulle blifva behaglig. Ja, mine Herrar, en tillsyningsmans ställning i allmänhet är verkligen föga behaglig. Det är just icke alltid så angenämt att nödgas tillse att personer fullgöra sina åligganden, och ännu mindre att tilltala dem för förseelser härutinnan. Men denna lott, fruktar jag, hafva de nu föreslagna tillsyningsmännen gemensamt med alla andra tillsyningsmän. Skulle nu detta vara ett skäl, hvarföre några tillsyningsmän för nu ifrågakvarande ändamål icke skulle tillsättas, så vore det skälet ju lika giltigt beträffande alla andra.

Men, då blefve det väl också litet kinkigt med lagens efterlefnad i allmänhet. *Om anslag till aflöning för fiskeritillevningsmän och fiskodlingsinstruktörer.*

Man har sagt och såsom ett hufvudargument för afslag å den Kongl. propositionen anført att, om den bifölles, saken framdeles skulle få för vidtomfattande dimensioner. Herr Civilministern har, efter min uppfattning, mycket riktigt härfpå svarat, att det bästa, som i detta afseende kunde göras, vore att nu till Kongl. Maj:ts förfogande ställa en måttlig summa. En sådan summa, af Kongl. Maj:st med klokhets använd, blefve en uppmuntran för kommunerna att bestrida de utgifter, som vidare kunna blifva erforderliga. Erfarenheten har nemligen visat, att äfven obetydliga anslag af staten på detta sätt verka välgörande och i allmänhet äro de enda medel att förmå kommunerna att sjelfva för ändamålet göra några uppoffringar. I detta hänseende skall jag bedja att få redogöra för förhållandena i det län, jag tillhör. Fisket uti Venern har, likasom uti andra sjöar i vårt land, i så hög grad aftagit, att det väckt bekymmer inom de tre län, som omgifva nämnda sjö, nemligen Vermlands, Skaraborgs och Elfsborgs län. Landstingen i dessa tre län beslöto vid sina sista sammanträden att tillsätta en gemensam komité, af hvilken jag har den äran att vara medlem, för att utarbета förslag till åtgärders vidtagande för upphjelpande af fisket i Venern och de med denna sjö förbundna, stora elfvarne, Klarelfven och Göta elf. Det första, hvarom komitén blef ense, var att endast för Venern och dessa två elfvar icke mindre än åtta tillsyningsmän behöfdes. Beträffande deras aflöning, beslöts att framställning derom skulle göras till länens landsting, men samtliga komiterade voro öfvertygade, att föga utsigt funnes för att landstingen skulle bevilja så stora anslag, som för ändamålet vore erforderliga. Det är nemligen med landstingen, som med Stats-Utskottet, att icke alla ledamöterna af dem äro strandegare och följaktligen icke heller finna sig hafva skäl att bevilja anslag för dylika ändamål. Fler-talet menar att saken icke rör dem, och det var derföre helt naturligt, att komitén var bekymrad för det sätt, hvarpå den beslutade framställningen skulle komma att af landstingen upptagas. Jag är deremot fullkomligt säker på, att om de hade någon utsigt att af det anslag, som nu är ifrågasatt, erhålla något, om än ringa bidrag, de skulle med beredvillighet underkasta sig uppoffringar, hvilka de i annat fall icke skulle vilja vidkännas. Af så stor vikt är det, att regeringen har till sitt förfogande ett anslag, hvarigenom den kan uppmuntra kommunerna att vidtaga åtgärder, vilkas nytta de väl inse, men som de icke kunna förmås att sätta i verket af den orsak, att i allmänhet endast ett fåtal äro strandegare och af saken hafva något intresse. I sådana fall måste ett bidrag från statens sida således vara till största gagn, såsom ett lockbete att förmå landstingen och kommunerna till uppoffringar, hvilka man eljest förgäfves skulle utaf dem begära.

För att gifva Herrarne ett begrepp om hvilka uppoffringar kunna ifrågakomma för fiskets upphjelpande, vill jag anföra, hurusom den af mig omnämnda komitén vid ett af sina första sammanträden öfverenskom att, som laxen i Göta elf var nästan utgången, i följd deraf att någon lämplig lekplats icke fans emellan Trollhättan och hafvet, en

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

laxtrappa borde anläggas vid Trollhättan, på det att laxen skulle kunna komma upp för fallen och vidare längre uppåt Vermland. Kostnaden för denna laxtrappa kunde icke på förhand med bestämdhet beräknas, men sannolikt kommer den att uppgå till 40,000 à 50,000, ja, möjligen ända till 100,000 kronor. Det är tydligt att endast en så stor kommun som ett eller två län skulle kunna åtaga sig en sådan utgift, och man kan möjligen begära en utgift för en gång. Men att länen derjemte skulle vilja tillförbinda sig att årligen ensamma bestrida aflöningen åt 8 tillsyningsmän, betviflar jag, staten måste därför genom något bidrag uppmuntra dertill. I sådant fall tror jag icke att landsingen skulle undandraga sig kostnaden därför, ty så viktigt anser man fisket i dessa trakter.

Jag har här i min hand en Kongl. proposition, som i år blifvit aflåten till Norges storting angående befrämjandet af laxfisket i Norge. På densamma har arbetats i flera år. Men innan vi komma så långt att vi äro färdiga att framlägga ett dylikt förslag, behöfves det först och främst att vi hafva tillsyningsmän eller personer, som med ledning af erfarenheten kunna gifva regeringen vägledning för uppsättandet af ett likartadt förslag.

En annan talare har redan erinrat, att i ett land sådant som Sverige, hvilket är uppfyllt af strömmar och vattendrag, bör man mera än i andra länder fästa afseende på den viktiga gren af näringslivet, som vi hafva i våra fiskerier. Den sorgliga erfarenhet vi redan hafva, om huru fisken — och detta gäller i synnerhet om laxen — på senare tider aftagit, torde äfven tillräckligt hafva visat, att tiden redan är inne, då något måste i saken åtgöras. Hvarföre vi då skulle ytterligare undanskjuta frågan, kan jag åtminstone icke begripa. Det är alltid de obotfärdigas förhinder.

En talare, som äfven är ledamot af Stats-Utskottet, har sagt, att regeringen alldeles icke borde anse ett afslag å dess nu gjorda framställning såsom en anledning att afstå från att vid en kommande riksdag å nyo framlägga ett liknande förslag. Jag vet icke hvad regeringen tänker göra, men om jag sutte i regeringen, så nog skulle jag anse ett Riksdagens afslag vara ett afslag; det kan jag icke hjälpa.

En talare har också yttrat, att fiskeri-intendenten förklarar att något tillsättande af särskilda tillsyningsmän icke kunde åvägbringas, med mindre statsanslag för ändamålet erhöles; och detta är ju det samma som jag har sagt. Men då detta af den ärade talaren anfördes såsom ett skäl för afslag å Kongl. Maj:ts proposition, anser jag deremot det vara ett talande skäl för bifall till det begärda auslaget. Jag tror nemligen, att man bör genom beviljande af löner och arvoden åt tillsyningsmännen uppmuntra kommunerna att äfven för ändamålet göra uppoffringar och vidare fortgå på den goda väg de i sådant afseende redan beträdat. Skulle deremot den omständigheten, att saken redan i alla landsorter omfattats med intresse, vara ett skäl för staten att icke göra något, då vore det sannerligen bäst för hvarje kommun, som önskade att för någon dess angelägenhet komma i åtnjutande af ett statsanslag, att sätta sig med armarne i kors, ty eljest, om de sjelfva gjorde något för saken, komme detta att anföras såsom

ett argument mot beviljande af det önskade statsanslaget. Nej, låtom oss i stället uppmuntra kommunerna att visa, att de lefva och vilja arbeta för landets väl.

Man har också invändt, att det ifrågasatta beloppet vore för litet för ändamålets vinnande. Detta är något som jag icke vet, men jag är fullkomligt förvissad att äfven med ett litet anslag, användt med den klokhets som utmärker vår regering, ganska mycket skall kunna uträttas. Det har redan blifvit erinradt, hurusom med det lilla anslag, som från statens sida lemnats till befrämjande af slöjdundervisningen, denna undervisning utvecklats till en lifaktighet som den dessförinnan ty värr alltför länge saknat. Detta exempel visar att man, äfven med ett jemförelsevis ringa anslag, kan i samverkan med de särskilda kommunerna uträtta ganska mycket.

Jag vågar icke längre upptaga Herrarnes tid — mitt varma intresse för denna angelägenhet har kanske redan förledt mig att upptaga den alltför länge — utan anhåller nu endast att på det lifligaste få tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Axell: Herr Grefvc och Talman! Mine Herrar! Det ärade Stats-Utskottet är understundom — jag medger naturligtvis mera sällan — mindre lyckligt i valet af motivering; och derpå är äfven enligt min tanke det nu föreliggande betänkandet ett exempel. Det skulle för visso hafva för frågans utredning varit bättre, om Utskottet stödt sin hemställan om afslag å Kongl. Maj:ts framställning på de ganska behjertansvärda grunder, som vi i dag hafva hört framläggas af Friherre Cederström; vi andra ledamöter inom Kammaren, som sökt sätta oss in i frågan, innan vi fått höra honom, hafva naturligtvis endast haft att tillgå de skäl som af Utskottet anförts.

I Utskottets motivering heter det först, att Utskottet *icke kunnat annat* än finna det tvifvelaktigt, huruvida med det äskade anslaget något verkligt gagn för fiskeriueringen skulle komma att vinnas. Således sedan vi fått fiskeristadgar, *hvilkas nytta Utskottet för sin del icke ansett sig böra bestrida*, och ehuru upplyst blifvit att dessa fiskeristadgar icke behörigen efterlefvas, så drager Utskottet ändock i tvifvelsmål nyttan af särskilda tillsyningsmän för öfvervakandet af dessa stadgars efterlefnad. Fastän såväl fiskeri-intendenten och Landtbruksakademiens förvaltningskomité som äfven Kongl. Maj:t enstämmigt vitsordat gagnet af den föreslagna åtgärden, förblifver Utskottet likväl den tviflande Thomas, och detta på skäl som det icke ansett nödigt att ens för Kammaren framlägga. Det förefaller som om Utskottet antingen hade ansett sina skäl mindre presentabla, i hvilket fall det synes mig som borde Utskottet hafva kommit till ett annat slut, eller också funnit det onödigt att uppenbara dem för oss vanlige dödlige, som icke i Utskottet hafva säte och stämma.

Förutom dessa bestämmande skäl — som vi icke se till — säger sig Utskottet äfven hemta ytterligare stöd för sin åsigt "af de olika meningar som yttrats rörande beloppet af det nu erforderliga anslaget."

Utskottet har härvid begagnat sig af en slutledningskonst, för

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Förta.)*

Om anslag till
 aflöning för
 fiskeritillsy-
 ningsmän och
 fiskodlings-
 instruktörer
 (Forts.).

hvilken Utskottet sjelf skulle kunna få slita rätt ondt. Om t. ex. Kongl. Maj:t begär ett anslag, men Stats-Utskottet, i sin goda rätt, nedprutar beloppet, skulle kommittenterna kunna beskylla Utskottet för att bortsluddra statens medel, då det tillstyrker anslag, om hvilkas lämpliga belopp meningsskiljaktighet är rådande. På samma sätt, då det någon gång händer att Utskottet söndrar sig inom sig sjelf, borde vi här i Kammaren på samma grund säga oss: der ingen enighet om belopp finnes, der finnes ingen nytta, samt vägra hela anslaget, och de förtroendeavota, som nu merendels komma Utskottet till del, skulle då uteblifva.

Emellertid uttalar Utskottet icke ovilkorligen sitt "non possumus", utan föreslår, att Kongl. Maj:t till en kommande Riksdag skall göra förnyad framställning i ämnet efter att hafva hört respektive myndigheter. Stats-Utskottets ärade vice ordförande har nyss uppräknat, om jag icke missminner mig, ända till nio särskilda auktoriteter i orterna, som redan yttrat sig i frågan — han tillade till och med ett "o. s. v." — och dels begärt, dels lemnat anslag för ändamålet.

Ett flertal af vederbörande auktoriteter hafva således redan uttalat sig i ämnet. För min enskilda del är jag af den öfvertygelsen, att de öfriga hushållningssällskapen och landstingen, snart sagdt, utan undantag skulle komma att vara af enahanda mening, äfvensom att Riksdagen, då frågan återkommer så beredd, som Stats-Utskottet önskar, skall besluta sig för att bevilja detta anslag. Men hvartill tjenar under sådana förhållanden egentligen ett dröjsmål? Euligt mitt förmenande endast till att lemna Kongl. Maj:t tillfälle att skriftväxla med dessa auktoriteter — hvilket Kongl. Maj:t nog lärer få göra dessförutan — men derjemte att åbringa landet en ej obetydlig nationalförlust, ty hvarje år vi dröja med att upphjelpa vår fiskerinäring lider vårt land ett ekonomiskt men, som vi ju förr desto hellre böra söka förekomma.

Två af Stats-Utskottets ledamöter hafva här i Kammaren afgifvit ett muntligt försvar för Utskottets afstyrkande; och jag må bekänna att detta muntliga försvar lät vida bättre än det skrifna ordet. Men jag vågar i alla fall tro, att såväl hvad Herr Hörnfeldt yttrade om faran af att bevilja detta anslag, derföre att i sådan händelse anspråken ovilkorligen komma att sedermera än vidare ökas, som Herr Keys argumentation, att, då enskilde och kommuner lemna så stora bidrag till denna näring, staten icke behöfver lägga sig uti frågan, skulle kunna göras till föremål för ganska skarpa anmärkningar. Hvad först beträffar den af Herr Hörnfeldt omordade faran för ökade anspråk, får jag för min del bekänna att, eftersom jag tror att ingen odlar fisk för ro skull, det skulle vara mig kärt, om dessa anspråk ökades aldrig så mycket, ty detta skulle vittna om en välbehöflig ökning i intresse för en af landets stora inkomstkällor. Det beror ju för öfrigt på Riksdagen och Kongl. Maj:t att åt desamma gifva vederbörlig begränsning. Vidkommande Herr Keys sats, att, då de enskilde visat så stort intresse för fiskerinäringen, detta skulle för oss utgöra tillräckligt skäl att i detta afseende ingenting göra, så skulle ju (naturligen emot Herr Keys verkliga mening) denna sats äfven

kunna tillämpas på åtskilliga andra näringar, t. ex. jordbruket. Jag tror likväl, att Kammarens majoritet icke vore villig att utdraga sådana konsekvenser af den statsekonomiska teori, som Herr Key för oss antydt.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, tillåter jag mig yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition, i enlighet med det af Första Kam-maren i frågan redan fattade beslut.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.*
(Forts.)

Herr Jöns Pehrsson: Det är alldeles märkvärdigt att, då Stats-Utskottet någon gång försöker att göra en nedprutning på ett anslag, så uppresa sig alla makter för att bekämpa ett dylikt förslag. Af alla de talare, som i frågan uppträdt, har ingen vågat påstå, att detta anslag är af den beskaffenhet, att det är alldeles nödvändigt och att någon riksolycka skulle inträffa om det icke blefve beviljadt. Men om vi på detta sätt äflas att få allt möjligt i anslagsväg beviljadt, huru skall det då till slut gå med riksstaten? Till hvilka siffror skall den då icke komma att stiga! Ingen lärer väl förneka, att icke detta anslag lika som så många andra kan vara nyttigt, men det är derföre icke sagdt att det är nödvändigt. Utskottet har icke heller sagt, att det ju icke kan återkomma en annan riksdag. Jag tror derföre, att man saklöst kan bifalla Utskottets förslag. En talare från Gotland ordade varmt för förslaget. Jag tror att han kan vara öfvertygad om, att åtminstone icke jag är emot fiskerinäringens upphjelpande, om han erinrar sig, att jag i min ringa mån vid förra riksdagen sökte verka för samma ändamål. Men skulle man nu vilja undandraga sig att understödja Utskottets afstyrkande af ett anslag, som man kan säga vore ovillkorligen nödvändigt, så kunna vi vara förvissade om, att ingen utskottsledamot hädanafter gerna skall befinnas villig att söka åstadkomma någon nedsättning. Jag tror dock icke, att det är med nationens väl förenligt att stillatigande och saklöst bevilja allt som begäres. Att regeringen kan hafva haft goda skäl att framställa ett förslag sådant som det föreliggande, vill jag icke bestrida; men hvad jag deremot bestrider är, att skälen för detsamma icke äro så talande, att förslaget kan tills vidare anstå. Man må nemligen ihågkomma, att, ehuru staten för denna näring icke gjort mera än den gjort, densamma dock gått ofantligt framåt. Jag tror äfven att näringen är af den beskaffenhet, att hufvudsakligen de enskilde och kommunerna böra taga hand om densamma. Skulle man taga i betraktande alla missbruk, som ega rum, kunde man för öfrigt uppräknat många näringar, hvaruti sådana finnas, jordbruket och skogsnäringen icke ens undantagna. Som sagdt, mine Herrar, jag tror att det ligger en riktig princip deruti att, om Stats-Utskottet någon gång lyckas på antagligen goda grunder göra en nedprutning, man icke såsom somliga för sed hafva uppreser sig mot ett dylikt förslag. Jag för min del yrkar således bifall till Utskottets hemställan.

Herr Hæggström: I fall man med den Kongl. propositionen verkligen afsåge att med ifrågavarande anslag bereda arvoden åt såväl fiskodlingsinspektörer som tillsyningsmän, så skulle jag kunna med-

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.

(Forts.)

gifva att med ett bifall till densamma ändock något vore vunnet. Men af hvad flere föregående talare och särskildt den ärade Herr Civilministern yttrat, framgår oförtydligt att ifrågakvarande anslag företrädesvis är afsedt för tillsyningsmännen. Detta förefaller mig så mycket mer anmärkningsvärdt, som såvidt jag kan förstå, det måste förutsättas, såsom ett nödvändigt vilkor för att dessa samma tillsyningsmän skola kunna uträtta något gagn, att de verkligen hafva något att tillse och öfvervaka. Men nu är, såsom allmänt bekant, fisket på de flesta ställen inom vårt land i det närmaste ruineradt. Vid sådant förhållande borde väl det naturligaste sättet att gå till väga vara att först söka upphjelpa fisket genom att bereda arfvoden åt fiskodlingsinstruktörer, i stället för att, såsom man nu tyckes hafva för afsigt, aflöna tillsyningsmän för vården af fiske, som icke finnes och hvilka sålunda ej skulle få något att göra. Ibland våra näringar torde dessa utom få kräfvat så ringa uppoffringar och, i förhållande till dem, lemna inom jembörelsevis kort tid så rik afkastning som just fiskerinäringen. Åtminstone är förhållandet sådant vid de norrländska vattendragen. Jag tror mig med så mycket större visshet kunna påstå detta, som jag sjelf under flera år icke utan framgång sysselsatt mig med odling af olika fiskslag, såsom lax, laxöring och sik. Den apparat, som härtill användes, kostade endast några hundra kronor i anläggning och kan ej sägas vara storståtlig i förhållande till de resultat, som dermed vunnits. Då man nemligen förr varit van att hvar tionde eller femtonde år lyckas fånga 30 à 40 laxar, så lemnade fisket i fjor, oaktadt fiskodlingen endast några år pågått och oaktadt hela tre veckor vid midsommartiden, då fisket alltid plägar utfalla gynsammast, blefvo till följd af en stor och långvarig vårflod oanvändbara för fiskets bedrifvande, en fångst af närmare 700 laxar. Detta måste man medgifva vara en ganska vacker afkastning i förhållande till så ringa kostnader och besvär. Under sådana förhållanden synes det vara teuligen öfverflödigt att gifva anslag till understödjande af en näring, som med jembörelsevis ringa medel kan bringas i gång och sedan lemna rätt stor afkastning.

Herr Lyth redogjorde för huru man i Norge gått till väga vid ordnandet af denna angelägenhet och till hvilka stora resultat man der kommit. Jag förmodar dock, att man i Norge förfarit på det mera praktiska sättet att först genom fiskodling skaffa tillgång på fisk i vattendragen, innan man anställt särskilda personer för fiskets öfvervakande derstädes. Och för öfrigt vore det väl minst sagdt besynnerligt, om icke egaren af ett inbringande fiske skulle sjelf ega intresse nog för detsammas skyddande mot andras intrång.

Samma värde talare på gotlandsbanken uppläste åtskilliga berättelser från Norge angående den stora nytta, som fiskeritillsyningsmän derstädes gjort, och ville dermed bevisa, huru nödvändigt det vore att äfven inom vårt land dylika tjänstemän blefve anställda. Men han vederlade sedermera sig sjelf, då han redogjorde för huru åtskilliga fisken i vårt land, oaktadt de ej stått under tillsyningsmäns uppsigt, likväl lemnat en ganska god afkastning.

Det bästa förslag, som i denna fråga framkommit, tyckes mig vara det af herr Friherre Cederström väckta, nemligen att man skulle uppskjuta frågans afgörande till dess man först lyckades få skickliga fiskodlingsinstruktörer anställda inom landet. Dessa borde likväl, enligt min åsigt, först sättas i tillfälle att inom främmande länder, exempelvis Frankrike och Skotland, der fiskodlingen står mycket högt, studera sig in i saken för att sedan visa oss, huru man äfven i vårt land skall på det mest praktiska sätt sköta en så god och inbringande handtering, som fiskerinäringen.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

Vi hörde nyss, mine Herrar, den ärade höfdingen för Wenersborgs län ådagalägga det stora nationalekonomiska värde, som representeras af fiskerinäringen, samt i sammanhang dermed redogöra för huruledes man i Frankrike uppskattade afkastningen af ett tunnland vatten lika med den af ett tunnland jord. Dock tyckas de stora statsbidrag, ifrån 1841 till 1875 586,898 kronor, som inom samma län utgått till 24 vattenaftappningsföretag, utförda med en total kostnad af 1,326,175 kronor, tyda på en motsatt uppfattning om värdet af fiskevatten.

Af det korta anförande jag nu haft, torde Herrarne finna, att jag kommer att yrka afslag å den Kongl. propositionen samt bifall till Stats-Utskottets förslag.

Häruti förenade sig Herr *Hübnette*.

Herr Farup: Ehuru jag är öfvertygad derom, att af det för i fråga varande ändamål nu äskade anslag icke ett enda öre skall komma de landsändar, för hvilka jag har den äran att vara en representant, till godo, oaktadt dessa trakter, hvilka i alla tider varit betraktade såsom de fattigaste inom vårt land, väl torde vara i behof af allt möjligt understöd från statens sida, så och ehuru jag delar den af Stats-Utskottet i dess föreliggande betänkande uttalade åsigt, att anspråken på anslag för i fråga varande ändamål icke komma att, om de en gång godkännas, inskränkas till det belopp af 20,000 kronor, hvarom nu är fråga, utan i stället erhålla vidtomfattande proportioner, kan jag dock icke annat än på det lifligaste tillstyrka bifall till det af Kongl. Maj:t för ändamålet nu äskade belopp.

I likhet med en föregående ärad talare är jag dock icke tillfredsställd med Utskottets motivering, hvilken snarare synes mig tala för än mot det äskade anslaget beviljande, samt hafva bort leda till åtminstone samma resultat, som det, hvartill Utskottet, med begagnande af enahanda motivering, kommit i fråga om anslagen till befrämjande af slöjder. Efter min öfvertygelse kan ett anslag icke användas för något nyttigare ändamål, än det, som afser fiskerinäringens upphjelpande, och jag tror, att, om man skulle söka att göra sig reda för det resultat, som vore att häraf förvänta, i jemförelse med afkastningen af de på andra näringar, såsom t. ex. slöjder, skulle detta komma att ställa sig helt annorlunda, än man här tyckes föreställa sig.

Vi likna på det allra närmaste rofdjuren derutinnan, att vi tillägna oss allt det goda som skaparen förlänat vårt land, utan att göra

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.

(Forts.)

något synnerligt för dess odling eller förbättring. Allt får förblifva oförändradt, oaktadt landet är uppfyllt af oändliga tillgångar för frambringande af produkter, hvilka till värdet svårligen skulle kunna uppskattas i penningar. Så t. ex. är det ej småsummor, som denna fråga gäller, utan millioner årligen. Att dessa tillgångar nu årligen minskas, derom kan man öfvertyga sig, endast man ser på det ständigt stigande priset på fisk, hvilket för närvarande ställer sig ojemförligt mycket högre än för några år sedan. Frågan är jemväl i statsekonomiskt hänseende af ganska stor betydelse. De stegrade fiskprisen göra, att på denna varas anskaffande nedläggas tid och krafter, som kunde bättre användas; ty det är klart att, så länge tillgången på fisk var riklig, man kunde utan synnerligt besvär göra riklig fångst, men att deremot, sedan tillgången derpå minskats, under det att varan fortfarande är lika begärlig, man måste egna betydligt längre tid, ja stundom vistas från hemmet flera veckor, för att göra någon fångst af betydelse.

Icke heller kan man, i betraktande af de stora summor, som nedläggas på landtbrukets förbättrande, påstå att staten förfar rättvist, då den visar en sådan njugghet i fråga om en näringsgren, hvars upphjelpande jag anser vara för vårt land af största vikt. För min del kan jag icke inse annat än att det skulle vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande att — enär de, som bedriva fiskeri-handteringen, nödgas, utan afseende derå att deras yrke för närvarande lemna en knapp bergning, bidraga till de anslag som användas på jordbruket — äfven jordbrukaren i sin ordning finge lemna något understöd till fiskerinäringsens upphjelpande, heist det visat sig att jordbruksprodukterna — åtminstone har detta varit fallet i fråga om korn — jemförda med produkterna af andra näringar, icke äro underkastade någon synnerligt stor prisvexling.

Jag tror att det är hög tid att bryta en ny väg, dervid mera göres afseende på hvad som kan verkligt gagna staten i dess helhet, än att, genom sträfvaudet att uppställa detaljerade föreskrifter i det ena eller andra hänseendet, till en oviss framtid undanskjuta en fråga, hvars snara lösning borde ligga oss främst på hjertat. Så t. ex. anser jag att den af Stats-Utskottet ifrågasatta åtgärd, vid hvilken Utskottet synes hafva lagt särskild vikt, eller att afvakta vederbörande landstings- och hushållningssällskaps yttrauden i förevarande fråga, skall, så vidt jag förstår, icke föra oss närmare målet, emedan inom de särskilda landstingen och hushållningssällskapen meningarne kunna vara delade. I likhet med en föregående talare anser jag just den omständigheten, att frågan blifvit förd derhän, att enskilda personer anslagit betydliga belopp för i fråga varande närings upphjelpande, böra utgöra ett hufvudsakligt skäl för statsmakterna att jemväl lemna densamma det understöd, som nu äskats, äfven om den naturliga följderna häraf ovilkorligen måste bli för den, att anspråken på anslag för i fråga varande ändamål icke komma att inskränka sig till nu begärda 20,000 kronor årligen. Skulle åter detta icke inträffa, utan anslaget afslås, så skulle jag påstå att vi icke fyllt vår plats såsom representerer för ett civiliseradt samhälle.

Jag skulle visserligen hafva mycket mera att tillägga, men då af flere föregående talare så många viktiga skäl redan blifvit i hufvudsak anförda, vill jag icke längre taga Kammarens uppmärksamhet i anspråk, utan får, med åberopande af dem och af mig anförda skäl, på det varmaste yrka bifall till det af Kongl. Maj:t äskade anslaget.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

Herr A. P. Danielsson: Jag har icke begärt ordet, vare sig för att klandra regeringen för den omsorg, hvarmed hon omfattat denna viktiga näringsgren, eller uteslutande för att söka åstadkomma en besparing af de 20,000 kronor, hvarom här är fråga, utan jag har sett saken från en helt annan sida och derföre ej kunnat underlåta att i ämnet yttra några ord.

Herr Statsrådet och Chefen för Civildepartementet yttrade, att den af Kongl. Maj:t föreslagna åtgärden hufvudsakligen afsåge en förbättring af *saltsjöfisket*. Men om så är, ber jag att få erinra Herrarne om, att vi böra se oss noga före, innan vi bifalla Kongl. Maj:ts förslag. Herr Statsrådet tillade, att sådana särskilda stadgar som omtalas i 22 § fiskeristadgan, kommit till stånd inom åtskilliga delar af landet och erinrade om, att dessa särskilda stadgar grundade sig på öfverenskommelse emellan delegarne i fiskevattnet. Detta är visserligen sant; men vi böra äfven se till på hvad sätt dessa så kallade öfverenskommelser träffas. Jo, vederbörande Kongl. Maj:ts Befallningshafvande kallar samtliga delegarne i fiskevattnet till ett sammanträde för att yttra sig öfver ett af fiskeriintendenten uppgjordt förslag till stadga. Vid detta sammanträde äro vanligtvis högst få af delegarne närvarande, och bland dem icke många, som kunna fatta förslaget innehåll, då der talas om sådana specialiteter som t. ex. att å knutna fiskredskap skall vara så och så många tum mellan maskorna. Härutinnan har jag erfarenhet från den ort, jag representerar. Den särskilda stadga, som för densamma fastställdes, har väckt missnöje bland den talrika befolkning, som der har sitt uppehälle genom bedrivande af fiske. Missnöjet har föranledts deraf, att de vid sammanträdet närvarande delegarne icke varit mäktiga att tolka förslaget och förty icke heller kunnat påyrka ändring uti de i detsamma förekommande missförhållanden, om hvilka de derföre först vid stadgans tillämpning fått en sorglig erfarenhet. Skulle man nu tillsätta särskilda tillsyningsmän eller, så att säga, en poliscorps för att vaka öfver efterlefnaden af en sådan stadga, blefve befolkningens ställning ännu mera tryckt, än nu är fallet.

Grefve Sparre betraktade frågan såsom ett statsändamål. Ja, låt så vara. Men följden af de ifrågavarande, strängare bestämmelserna skulle dock — märken väl, mina herrar, att jag här endast afser *saltsjöfisket* — blifva den att kustbefolkningen, inseende att vid sådant förhållande fisket ej vidare kunde blifva lönande, så att säga, jagades från sin egentliga sysselsättning in uti den åt städerna gående folkvandringen och i följd deraf blefve demoraliserade genom de mindre goda föredömen den der ty värr otta erhåller. I afseende å det stora hafsfisket tror jag ej att det står i menniskomakt a stifta lagar och säga: "i dag eller i morgon är det lämpligt att fiska"

Om anslag till
afstönning för
fiskeritillsyns-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

utan är denna omständighet beroende på helt andra, för oss obekanta förhållanden.

Herr Lyth höll före att fiskarena ej voro villiga att efterlefva de gällande föreskrifterna. Det tror jag icke, utan förhållandet är helt enkelt det, att dessa föreskrifter äro sådana, att de *icke kunna* efterlefvas.

Man har vidare talat om, att kronobetjeningen vore för fåtalig för att kunna öfvervaka och beifra vid fiske begångna olagligheter. Detta är åtminstone icke fallet i min hemort; ty der hafva på senare åren tjogtals personer blifvit af kronobetjeningen instämnda till häradsrätten och bötfälda för det de under förbjuden tid idkat fiske och för det de användt redskap, som icke varit författningsenlig.

Jag tror att detta är en sak af stor vigt och väl tål att tänka på. Vi böra derföre akta oss för att för ifrågavarande ändamål inrätta en poliscorps, som onekligen skulle hafva en mycket menlig inverkan på denna näringsgren. Ty släppen ytterligare flera tusen invånare in på den så kallade flyttfogelsstråten, så få vi se hvart detta i längden leder.

Deremot har jag ej något emot att den föreslagna åtgärden tillämpas på insjöfisket, dock under den förutsättning att fiskarena först erhålla undervisning om, huru de skola gå till väga vid fiskets lagenliga bedrivande, innan de få tillsyningsmän öfver sig och blifva instämnda för rätta till följd deraf att de ej förstå att tolka de gällande föreskrifterna. Vi sjelfva, som ju hafva till uppgift att behandla allmänna ärenden, förstå dock ej i detalj alla ärenden som här förekomma. Vi kunna derföre ej heller fordra af fiskarebefolkningen, att den skall hafva insigt uti alla de föreskrifter, som rörande denna närings bedrivande förefinnas. Som sagdt, om Herrarne derföre vilja skicka instruktörer till fiskeorterna, innan I ditskicken tillsyningsmän, då skall jag ej motsätta mig förslaget. Men såsom saken nu gestaltar sig, tror jag att Utskottet handlat riktigt, då det föreslagit att frågans afgörande skulle uppskjutas, till dess vederbörande landsting och hushållningssällskap fått tillfälle att afgifva yttranden, huruvida de ansåge de ifrågasatta åtgärderna af behofvet påkallade samt vore villiga att dertill lemna bidrag. Utskottet har i följd häraf, enligt mitt förmenande, icke heller gjort sig förtjent af det klander, som från flera håll emot detsamma uttalats för dess afstyrkande hemställan.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Herr Talmannen tillkännagaf, att han låtit utfärda anslag om fortsättning af detta sammanträde kl. 7 på eftermiddagen, hvarefter ordet lemnades till

Herr Statsrådet Thyselius: Herr Talman! Mine Herrar! Uti det anförande, som jag tog mig friheten att vid början af detta sammanträde afgifva, anhöll jag om bifall till Kongl. Maj:ts proposition. Den hemställan till Kongl. Maj:t, som grundlade den nådiga propositionen är af följande lydelse: "På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, hem-

ställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att, på det Eders Kongl. Maj:t må komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till aflöning åt fiskeri-tillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrivande blifvit fastställda, på ordinarie stat bevilja och ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande 20,000 kronor.“ Det är på en sådan framställning, som jag begärt bifall, icke allenast till arfvode åt tillsyningsmän, utan också åt fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigare sjöarne och vattendragen å orter *inom* riket. Det är följaktligen icke heller för saltsjöfisket utan för insjöfisket, som anslaget är begärdt, ehuru jag i början af mitt förra anförande yttrade mig med hänsyn till det för saltsjöfisket förmånliga beslut, som vid förra riksdagen, efter initiativ af denna Kammare, fattades. Jag vågade och vågar därför så mycket säkrare hoppas, att Kammaren också skall för andra delar af fisket hysa ett sådant deltagande, att det begärda anslaget blifver beviljad.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)*

Herr Hjelm: I likhet med åtskilliga andra talare känner jag mig djupt tacksam mot regeringen, som tyckes vilja taga denna för vårt land så viktiga näring om hand och söka verka för dess förkofran. Men jag är på grund af min kännedom om fiskerinäringen och om nationallynnet lika fullt öfvertygad om, att medlen och sättet regeringen härför föreslagit icke äro lyckade. Sedan Herr Talmannen uppfört mig på anmälninglistan, har Friherre Cederström sagt ungefär hvad jag ernade säga. Jag instämmer därför med honom och vill endast tillägga några få ord.

Jag tror icke, att man genom fiskaler i någon väsentlig mån kan upphjelpa fiskerinäringen i vårt land. Vi hafva haft och hafva så väl en allmän fiskeristadga som specialförfattningar i ämnet; men man torde knappt hafva sagt för mycket, om man säger, att de icke torde vara de bäst lyckade. Praktiska män hafva till fullo insett detta. Af detta skäl och då härtill kommer att medvetandet hos dem, hvilka författningarne röra, icke kan gilla dem, tror jag icke att lagstadgandena på något sätt kunna uppehållas genom de föreslagna tillsyningsmännen. Dessutom anger så väl den Kongl. propositionen som de handlingar, hvar på densamma grundar sig, att de af Kongl. Maj:t äskade 20,000 kronorna blott äro en början till det belopp, som skulle behövas för att öfvervaka fiskeristadgarnes efterlefnad i landet. Betrakta vi våra vidsträckta kuster, vårt lands mångtusende sjöar och större eller mindre vattendrag, så finna vi, att det är nästan omöjligt att anskaffa fiskeri-fiskaler i den mängd, som erfordras för att tillbörlig tillsyn skulle kunna egnas åt författningarnes efterlefnad. Dertill fordrades tusentals tillsyningsmän, ställda under en egen styrelse, med en *generaldirektör i spetsen* och millioner i omkostnad, för hvilka de nu begärda 20,000 blefve en handpenning. Men jag är öfvertygad, att det härför finnes ett annat verksamt medel, nemligen att bibringa allmänheten kännedomen om bästa sätten för fiskets bedrivande, och värdet af fiskens tillökning samt vattenverldens vård i allmänhet. Dessutom finnes det något

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.

(Forts.)

annat, som äfven underlättar författningarnes efterlefnad, nemligen afundsjukan. Man kan nemligen vara förvissad om att, i händelse stadgan öfverträdes, grannarne i allmänhet skola anmäla detsamma.

Hvad angår de stora elfvar, som besökas af lax, känner jag intet ställe, der författningen blifvit öfverträdd, utan den respekteras af befolkningen. Hade Kongl. Maj:ts regering begärt anslag till nya statens laxodlings-anstalters anläggande, utöfver dem som redan finnas, skulle jag för min del med tacksamhet tillstyrkt ett sådant förslag, helst det yngel, som utkläckes i de norrländska elfvarne, ej endast kommer Norrland, utan äfven Gotland och det sydliga Sverige till godo. Äfven om regeringen begärt medel till allmän sikodling i våra insjöar, der sik triffes väl, men endast förekommer i några få, hade jag icke tvekat att rösta bifall dertill; men om det nu begärda anslaget, 20,000 kronor, hufvudsakligen för fiskaliska åtgärder, kan jag icke vara med, utan yrkar afslag å regeringens förslag, troende att vederbörande en *annan gång skall tillstyrka Kongl. Maj:t att framkomma med ändamålsenligare förslag.*

Herr Granlund: En talare har sagt att alltid, då Stats-Utskottet föreslagit en nedprutning i hvad Kongl. Maj:t äskat, Utskottet därför får uppbära mycket klander. Men jag frågar, om icke här föreligger ett anslag af sådan art, att det skall lemna det allmänna fullgod ränta — således af de produktiva anslag som äro mindre lämpliga för nedprutningar. Här är ju fråga om att tillgodose en näring, hvaraf en stor del af den medellösa befolkningen har sin bergning, nemligen fiskerinäringen. Jag kan omöjligen fatta en föregående talares åsigt, då han i mörka färger skildrade de hinder i fiskerinäringen, som just genom detta anslag skulle uppresas. Här är fråga om ett öfvervakande af denna näring på ett sådant sätt, att den kan bestå för framtiden. På de senare tiderna har nemligen fisket i allmänhet och särdeles i insjöarne i hög grad vanvårdats. Visserligen har man äfven en lag mot missbruk af fisket i nu gällande fiskeristadga, men denna har varit till föga gagn, då befolkningen till och med om den knapt eger tillräcklig kännedom, och ingen speciel eftersyn finnes för öfvervakande af dess efterlefnad. Förseelser mot dessa stadganden kunna visserligen åtalas af kronobetjeningen, hvilken strängt taget ock borde vara skyldig dertill, men det skulle roa mig att se några statistiska uppgifter om, huru många dylika åtal blifvit af kronobetjeningen anstald. Jag tror, att de äro ganska få. Så snart en öfverenskommelse om fisket inom länen blifvit träffad och faststald af vederbörande myndigheter, erfordras naturligtvis ock tillsyningsmän öfver efterlefnaden af dessa stadganden; och bestrider ej staten anslag dertill, åtminstone till en del, så lærer en dylik kontroll ej af kommunerna ensamt bekostas.

Då jag är fullt öfvertygad om, att det nu ifrågasatta anslaget skall väl användas och lända till fiskerinäringens framtida fördel, samt då jag alltid varmt önskar framgång till förslag om anslag till näringsarnes befrämjande i allmänhet, yrkar jag bifall till Kongl. Maj:ts framställning i förevarande hänseende.

Herr Hellgren: Jag är en stor vän af fiskerinäringens utveckling och förbättring, i synnerhet som jag bor på en ort, der denna näring utgör folkets hufvudfödkrok; men jag skulle dock mot Kongl. Maj:ts proposition i frågan vilja göra en erinran. Kongl. Maj:ts nådiga förslag innehåller nemligen endast en begäran om bidrag "till aföning åt fiskeritillsyningsmän och fiskodlings-instruktörer vid de större och viktigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrivande blifvit fastställda." Förslaget skulle således icke kunna tillämpas på lappmarkerna, då några dylika stadganden ännu icke blifvit derstädes gällande. Såsom Herrarne veta, finnes i lappmarkerna en mängd sjöar, som utvälja genom de största af våra floder. Dessa vatten hafva varit fiskrika; men allt eftersom befolkningens antal tillvuxit, har fisket mer och mer anlitats; och genom det sätt, hvarpå fisket der bedrivits, har tillgången på fisk betydligt aftagit. Jag anser emellertid denna fråga så vigtig, att jag icke drager i betänkande att lemna min röst för bifall till Kongl. Maj:ts proposition och hoppas, att äfven lappmarkerna en gång, när tiden derfor är inne, skola blifva i nu ifrågavarande hänseende tillgodosedda.

Om anslag till aföning för fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Herr Key: Jag skall blott säga några få ord, dertill uppkallad af den ärade talaren på elfsborgsbänken, hvilken företog sig att särskildt nagelfara mitt senaste yttrande. Hans anförande, ehuru i öfrigt sakrikt och lifligt, såsom vanligt, led dock af åtskilliga motsägelser, hvilka jag åtminstone icke kunnat lösa. Å ena sidan uppmanade han oss att vi "icke skulle suga våra sjöar", men å andra sidan uppmanade han oss att af vattnet draga så mycken nytta som möjligt. Han yttrade tillika, att, då så många landsting och hushållningssällskap lemnat understöd till och ådagalagt intresse för fiskerinäringens upphjelpande, vore det just skäl för statsmakterna att derutinnan bistå dessa korporationer. En stund derefter hade han dock glömt detta yttrande och uppgaf såsom skäl för i fråga varande anslag, att man förgäfvades skulle af dessa korporationer vänta något bidrag, så länge ej staten lemnade dem någon hjälp.

Vidare yttrade han: "Vore jag i regeringen, skulle jag taga ett Riksdagens afslag för ett afslag och låta frågan falla." Härvid tillåter jag mig anmärka, att jag tror mig känna den ädla Grefven tillräckligt för att icke kunna antaga, det han så lätt skulle gifva med sig, då han vill genomdrifva något. Jag tror verkligen ej att han skulle blifva modstulen för ett afslag, sådant som det af Stats-Utskottet nu föreslagna; ej att han skulle vara mera försagd till vatten än till lands, mera när det gäller fisken än när det är fråga om jernvägar. Från hans sida torde således icke detta argument vara hållbart.

En talare i min närhet synes mig deremot hafva ställt frågan på dess rätta ståndpunkt, då han sagt, att det här icke ensamt är fråga om bidrag till undervisning i fiskerinäringen, utan äfven om anslag till aföning åt tillsyningsmän, som borde öfvervaka den gällande fiskeriförordningens sorgfälliga tillämpning.

Nu vågar jag påstå, att det af den Kongl. propositionen icke full-

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyn-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

komligt tydligt och klart framgår, hvar desse tjenstemän skulle vara anstälde. Jag ber i parentes få nämna, att i det kommittentskap, jag har äran representera, finnas nio socknar, på hvilka man icke bildligt, utan i verkligheten, kan tillämpa Runebergs ord om de tusen sjöarnes land; ty i dessa socknar finnas öfver ett tusen insjöar. Tänker man sig ett sådant förhållande vidare utsträckt öfver många trakter af Sverige, så frågar jag, mine Herrar, hvilken omfattning skulle en så beskaffad tillsyn taga blott för våra insjöar, utan att taga i beräkning strömmar och hafsfisken. Saken har verkligen, såsom Stats-Utskottet sagt, stora proportioner. Af det skäl, och då fråga endast är att åstadkomma en utredning af frågan — att höra landstingen och hushållningssällskapen, om och i hvad mån de vilja för ändamålet lemna bidrag, samt under hvilka vilkor och i hvilken omfattning de anse dessa tillsyningsmän böra verka — och då Utskottet derjemte påpekat, att, sedan denna utredning skett, då men icke förr, Kongl. Maj:t allt för väl kan inkomma till en blifvande Riksdag med ny framställning i ämnet, kan jag för min del icke finna någon våda i det af Utskottet föreslagna uppskofvet, lika litet som att dess nu gjorda hemställan är förtjent af det klander, för hvilket den här varit föremål.

Jag anhåller fortfarande om bifall till Utskottets förslag.

Herr Rundgren: Att Stats-Utskottet icke haft fullt allvar med sin i denna punkt gjorda hemställan, är uppenbart af den hänvisning, Utskottet gifvit Kongl. Maj:t att till en kommande Riksdag göra en förnyad framställning i ämnet. Att Utskottets motivering för afslag å regeringens framställning icke är rätt lycklig, derom hafva de Herrar förvissat oss, hvilka försökt försvara Utskottets utlåtande. När man nemligen söker försvara ett afslag på en sådan framställning, som den ifrågavarande, med den förklaringen, att våra fisken äro ruinerade, och att vi icke i den vägen hafva något att öfvervaka, och antör detta såsom argument mot regeringens förslag om anslag icke blott till aflönande af fiskeritillsyningsmän, utan äfven till fiskerinäringens befrämjande i öfrigt, så kan med skäl sägas, att de, som sökt försvara Utskottets utlåtande, icke haft mera allvar med sina argument än Utskottet med sitt afslag.

Men härmed må nu förhålla sig huru som helst, så har jag icke begärt ordet för att vidare derom yttra mig, utan derföre att jag betraktar saken såsom en kulturfråga, ja till och med såsom en humanitetsfråga. Vi hafva inom vårt lands näringar tre grenar, som för oss äro viktiga, men hvilka hittills allt för mycket försumrats, nemligen jagten, skogsfångsten och fisket. Fogeln, som flyger under himmelen, och vildbrådet i våra skogar äro för vårt land dyrbara skatter, men vi veta, hurusom sedan gammalt den föreställningen varit allmän, att man kunde med alla till buds stående medel gripa den, ja utrota den, utan att detta ansågs innebära någon våda för det allmänna eller något, som ur moralisk synpunkt vore origtigt. Men i detta hänseende har numera genom lagstiftning och enskilda sällskaps åtgöranden en förändring inträdt, och vi måste erkänna, att i närvarande tid i det hänseendet en helt annan uppfattning gjort sig gällande, hvaraf utan tvifvel våra

efterkommande skola i ganska väsentlig mån erfarra glädjande resultat. Vi hafva vidare våra skogar, och det måste erkännas, att omvårdnaden om dem icke varit särdeles stor. I närvarande tid har man dock genom lagstiftning sökt åstadkomma en bättre vård om dem, i främsta rummet öfver de områden och de skogar, hvilka man har rätt och pligt att vårda, nemligen boställsskogarne; och utan tvifvel skall detta komma att hos folket utbilda den föreställningen, att vården om Guds skapade verk är något som icke blott ligger i vårt intresse utan äfven är vår pligt. Det tredje området är det, som i närvarande fråga beröres, nemligen fiskerierna. Ingen lärer väl kunna förneka, att den allmänna uppfattningen i detta hänseende är långt ifrån sådan den borde vara. Männe icke vid sådant förhållande vi måste anse det såsom ett stort och viktigt kulturintresse att från statens sida göres hvad göras kan för denna närings befrämjande. Det har visserligen anmärkts, att man med dessa 20,000 kronor icke på långt när kan uträtta allt, som behöfves för omvårdnaden om fisket i våra tusentals sjöar och floder. Men utan tvifvel kan något, ja mycket dermed uträttas. Då härtill kommer, att från hushållningssällskapens, kommunernas och landstingens sida jemväl ansträngningar och bemödanden göras, skall utan tvifvel äfven i detta hänseende hos folket den föreställningen alltmera spridas, att vi icke ega rätt att behandla fisken såsom oss godt synes, och att vården derom skall bereda oss sjelfva stora fördelar. Jag behöfver icke omtala hvad som är en känd sak, att nemligen fiskaren ofta, när han på sina redskap får upp småfisk som är till intet gagn, i stället för att gifva den tillbaka åt vattnet, kastar bort den på land att förfaras. Deri ligger en missuppfattning af fiskynglets värde. Huru skall nu denna hos den stora allmänheten kunna undanrödjas, om icke derigenom, att upplyste personer, som egnat sig åt denna sak, resa omkring i landet, icke blott såsom fiskaler, utan som instruktörer och undervisare i en rationel fiskerihandtering bland allmogen? Såsom vi veta, finnas personer anstälde för att resa omkring på landsbygden, att hålla föredrag om husslöjd. Skulle man då icke kunna tänka sig att, i och för bibringande af en högre uppfattning af fiskerinäringens vigt och betydelse, instruktörer jemväl i denna näring skulle kunna anställas.

Jemte det jag instämmer med dem som se denna sak från statsökonomisk synpunkt, har jag trott att man skulle kunna se den från en högre kulturhistorisk synpunkt. Det är ur denna synpunkt och på grund af hvad andra talare hafva yttrat i denna fråga, som jag för min del lemnar mitt bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

Herr Uhr: Jag har begärt ordet för att framställa en enkel fråga, på hvilken jag önskar få ett så enkelt svar som möjligt. Denna fråga är: kunna vi det här nu? Det har blifvit så många skäl å ena och andra sidan anförda, att jag tror att litet hvar redan fattat sin mening samt att följaktligen några vidare skäl icke behöfva framläggas. Mig förefaller det nästan som om Utskottet, så att säga, fattat sitt beslut på rak arm. Dertföre hafva dess skäl ock blifvit så svaga

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

och sökta, att de nästan synas mig kunna tala lika mycket för bifall till Kongl. Maj:ts förslag som för motsatsen. Är det t. ex. väl rimligt att, såsom Utskottet gjort, från en sådan premis som den, att det begärda anslaget är för litet och borde hafva varit mycket större, komma till en sådan slutsats som den att Riksdagen, hellre än att bevilja litet, icke bör lemna något anslag alls till fiskerinäringens understödjande. Är då icke äfven ett litet anslag bättre än intet? Man säger att det är af sparsamhetsifver som Utskottet afstyrkt den Kongl. propositionen. För min del kan jag dock ej finna annat än att det är misshushållning att icke understödja en så vigtig näring som fisket, så att det kan skötas såsom sig bör.

Jag yrkar på det lifigaste bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

Herr Per Nilsson i Espö: Herr Talman! Jag förstår icke fiskerinäringen, men boende i närheten af tre fisklägen har jag många gånger samtalat med fiskare. De hafva på allt möjligt sätt sökt skaffa sig bättre begrepp och insigt i sitt yrke; men de hafva tillika uttalat en allmän klagan öfver, att bestämmelserna i fiskeristadgan äro så strängt tilltagna, att de icke kunna tillämpas på alla ställen utan att göra ganska stora ingrepp i den fria näringen. För min del tror jag, att det är nödvändigt för lagstiftaren att tillse att icke sådana lagstadganden komma till stånd, hvilka göra alltför mycket ingrepp i den fria näringen; ty, om så sker, kommer sådant, som i sig sjelft icke är något brott, ofta att stämplas såsom brott. Då härtill kommer, att i allmänhet den del af befolkningen, som sköter denna näring, är något okunnig, så är det lätt förklarligt att den icke är i stånd att rätt förstå fiskeristadgan i alla dess detaljer, hvaraf åter måhända ofta följer att lagen icke sällan blifver ett medel till en orättvis behandling af dessa mindre bemedlade menniskor, som på detta sätt stundom åläggas att utbetala böter, hvilka de vid bristande förmåga att dem utgöra få aftjena med fängelse. Nu är det fråga om ett anslag för tillsättande af tillsyningsmän vid våra fiskerier. Man finner, uti hvilka lyckliga tider vi nu lefva. Vi se hvilken ofantlig massa ynglingar som strömma till vid våra lärdomsskolor och universitet. Men denna, såsom det synes, lyckliga följd af vårt ökade välstånd medför icke alltid den nytta som dermed åsyftas. Om deremot de unge män, som på detta sätt lyckats förvärfva sig ett större mått af kunskaper, der efter skulle gifva sig in i de praktiska yrkena och der deltaga i de allmänna arbetena, skulle jag anse detta såsom ett nyttigt företag. Men, tyvärr, finnas förhållanden som göra att en mängd unge män, sedan de förvärfvat en högre bildning, i stället för att egna sig åt de praktiska yrkena, slå sig på tjenstemannabanan. Och beviljas detta anslag, tillskapas återigen ett antal tjenstebefattningar, så kan man nog veta, huru det kommer att gå: då anmäler sig en mängd sökande blott för att få lefva såsom tillsyningsmän och slippa deltaga i det allmänna arbetet. Af en i ämnet utkommen broschyr framgår enligt min mening ganska tydligt, att nu för fisket gällande stadgar icke äro rätt tillämpliga å fiskerihandteringen, hvilken derföre, oaktadt den

flit och möda våra fiskeri-intendenter nedlagt för att befrämja den samma, icke nått den utveckling man önskat.

Grefve Sparre har här talat om sitt *vanliga bondförnuft*. Det är alldeles märkvärdigt, hvad hans bondförnuft är utveckladt. Här förekommer väl icke en enda fråga i Kammaren, der han ej håller ett anförande och dertill gör detta med verklig glans. Denna hans förmåga tror jag inte vara bevis på hvad man vanligtvis menar med bondförnuft, utan snarare på en verklig öfverlägsenhet, som det är oss öfriga ledamöter af Andra Kammaren förmenadt att utveckla.

Af hvad jag nu yttrat framgår, att jag yrkar bifall till Stats-Utskottets afstyrkande hemställan, emedan jag anser det vara för tidigt att sätta, om jag så får uttrycka mig, en polis-corps öfver fiskerinäringen. Jag har alltid varit och kommer fortfarande att vara med om att lemna understöd till fiskets praktiska utöfning samt till utbredande af större kunskap om fiskerinäringen. Men att skicka ut några tillsyningsmän för att kontrollera den fria utöfningen af denna näring anser jag vara alldeles obehöfligt, så länge fiskeristadgan icke synes vara så rättvis och tillämplig, som den bör vara.

Jag yrkar bifall till Stats-Utskottets förslag.

Grefve Sparre: Jag skulle icke hafva vågat att ånyo taga Kammararens uppmärksamhet i anspråk, om icke ett par talare gifvit mig anledning dertill genom framställningar, som alltför mycket röja deras fullkomliga obekantskap med det förslag hvarom här är fråga.

Representanten från Vesterbottens län, Herr Hæggström, säger sig nemligen icke vilja anslå några medel till aflönande af tillsyningsmän, men väl till instruktörer. Han har således tydligen icke läst Kongl. Maj:ts proposition i ämnet — att han skulle hafva tagit kändedom om föredragandens dervid fogade yttrande till statsrådsprotokollet vore naturligtvis för mycket begärtd. Men nog borde han väl hafva förskaffat sig något hum om Stats-Utskottets utlåtande i ämnet, der just i början yttras: "under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, på det Kongl. Maj:t måtte komma i tillfälle anvisa årliga bidrag till aflönning åt fiskeritillsyningsmän och *fiskodlingsinstruktörer* vid de större och viktigare vattendragen" etc. Och skulle han hafva gifvit sig tid att läsa ändå litet längre fram på 2:dra sidan af utlåtandet, så skulle han hafva funnit, att denna benämning "instruktörer" der förekommer fyra särskilda gånger. Huru han, icke förty, kan säga sig icke vilja gifva anslag till tillsyningsmän, men väl till instruktörer, det förstär jag verkligen icke, om jag ej till äfventyrs här får tillämpa hvad jag för en stund sedan yttrat om de obotfärdiges förhinder. Men nog kunde man begära af en representant, att, innan han yttrar sig i en fråga, hafva genomläst åtminstone vederbörande Utskotts utlåtande rörande densamma.

Samme talare har vidare förklarad de ifrågasatta tillsyningsmännen öfverflödiga på den grund, att fiskerigarne sjelfve kunde utöfva tillsyn öfver sina fiskevatten. Jag ber att härvid få erinra, det Kongl. Maj:t i sin proposition talar om tillsyningsmän vid rikets *viktigaste laxeljvar*. Som vi veta, så promenerar laxen 15, 20 ja, ända till 30

Om anslag till
aflönning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.
(Forts.)

Om anslag till
 aflöning för
 fiskeritillsyns-
 män och
 fiskodlings-
 instruktörer.
 (Forts.)

mils långa sträckor, och för strandegarne torde det således vara temligen svårt att sjelfva hålla tillsyn öfver att intrång icke göres på deras fiske. Frågan gäller just hvad som är att göra till förekommande af att strandegare, som bo nära hafvet, genom obehörigt fiske hindra laxen att komma upp till högre belägna trakter. I det afseendet ber jag Herr Hæggström vara af den godheten upplysa om, huru han tänker sig, att en strandegare, som har sitt fiskevatten 20—30 mil upp i landet, skall kunna utöfva tillsyn öfver de fiskegare, som hafva sina områden ned mot hafvet.

En annan talare, Herr Danielsson, har sagt, att fiskarena äro missnöjda med nu gällande fiskeristadgar, emedan de enligt dessa förbjödos att vid sitt fiske använda så fina garn som helst. Ja, detta förundrar mig icke. Det är just för att hindra fortgåendet af detta utrotande af fisken som lagarne stiftats. Och att de som under tiotal af år hållit på med att utrota fisken till den grad, att, såsom Herr Danielsson nyss påpekat, snart icke finnes någon fisk kvar, för sin del äro missbelättna öfver att ej längre få fortsätta med detta utrotningssystem, det förundrar mig, som sagdt, icke det ringaste. Emellertid har man omsider funnit det nödvändigt att stifta lag mot detta utrotande; är en gång lagen gifven, så måste man väl ock draga försorg om, att den efterlefves, och därför kräfves det nu begärda anslaget. Detta argument, eller att fiskeriidkarne äro missnöjde, förekommer mig alltså lika besynnerligt som åtskilliga andra skäl, som jag hört anförda mot saken.

Slutligen säger han, att *ingen* menslig makt kan ingripa i den naturliga ordningen. Jo — en slags menskelig makt har verkligen gjort det — den nemligen som fiskar till den grad, att det nästan icke finnes någon fisk kvar. Nu är det just meningen att söka hindra den menskliga makten att fortsätta utrotandet.

En ärad talare, som är ledamot af Stats-Utskottet, upplyste, att han har 100 små sjöar inom sitt kommittentskap — ja, jag är rädd att det var ända till 1000 stycken, han sade. Hvertill skulle det tjena — frågade han — att bidraga till aflöning af en tillsyningsman vid fisket i alla dessa små sjöar. Men jag fäster hans uppmärksamhet på hvad som står att läsa i Stats-Utskottets utlåtande, att Kongl. Maj:t begärt medel att aflöna tillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer "vid de större och *viktigare* vattendragen och sjöarne". Han kan således vara lugn för sina 1000 små insjöar. Dit komma inga tillsyningsmän; vi må vara nöjda, om vi blott få dem till de större vattendragen.

Samme talare försäkrade till slut, att åtskilliga fiskare äro missnöjda med de lagstadganden om fisket, hvilka för närvarande äro gällande. Om så är förhållandet, så ligger felet dels hos fiskarena sjelfve, dels hos Konungens Befallningshafvande i länet, ty 1852 års fiskeri-stadga säger, att fiskets bedrifvande i sjöar och vattendrag beror på öfverenskommelse mellan strandegarne. Om sättet, hvarpå Konungens Befallningshafvande, hvar i sitt län, böra ävågabringa sådana öfverenskommelser stadgar 22 §, att Konungens Befallningshafvande å lämpliga tider och ställen skola hålla sammanträden, hvar-

till kallas delegarne i fiskevattnet, jemte krono-ombud om kronan eger del deri, kronans arrendatorer och de fiskelag, som derstädes idka fiske; att de sålunda kallade, som komma tillstädes, yttra sig i ämnet; och att det, hvarom de flesta sig förena, anses för de fiskandes öfverenskommelse. Om på något ställe sådan öfverenskommelse icke träffas eller om, der öfverenskommelse träffas, strandegare icke bevaka sin rätt, så är det deras eget fel.

För min del kan jag intyga, att vid de sammanträden i berörda afseende, hvilka egt rum inom det län, hvars styrelse är mig anförtrodd, fiskeri-intendenten på min kallelse beredvilligt infunnit sig för att meddela upplysningar. Ofta hafva vid dessa sammanträden åstadkommits öfverenskommelser och föreningar af strandegare, hvilka i allmänhet infunnit sig ganska mangrant och varit nöjda. Om någon vatteuegare icke ansett sig kunna vara nöjd med beslutet, så har han med riktig tillämpning af fiskeristadgan varit berättigad att anföra klagan i laga ordning.

Jag vågar icke längre upptaga Kammarens tid, utan yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Lyth: Jag är hufvudsakligen förekommen af den siste, ärade talaren och kunde således gerna afstå från ordet, men skall ändå begagna tillfället att framställa några få anmärkningar i anledning af herr Danielssons anförande. Han yttrade sig på sådant sätt, som om här vore fråga om saltsjöfisket, och framhöll, att missbruk egt ruin vid öfverenskommelserna rörande denna näring. Om så är förhållandet, ligger felet hos den fiskeriidkande befolkningen sjelf, ty fiskeristadgan gifver fiskeegarne full rätt att sjelfva öfverenskomma om sättet för fiskets bedrifvande.

På Gotland äro sådana öfverenskommelser ingångna till och med angående saltsjöfisket och följderna har varit, att fisket på senare åren tillväxt. Men då det icke nu är fråga om saltsjöfisket, vill jag icke uppehålla mig vid dessa omständigheter, utan öfvergår till den enda, egentligen stora och afsevärda anmärkning, som blifvit gjord mot föreliggande proposition, nemligen att frågan icke blifvit fullständigt utredd och att beviljandet af det äskade anslaget skulle anstå, till dess full utredning blifvit inför Riksdagen framlagd. Mig synes dock, att fiskeriintendenten redan verkställt all nödig utredning. Han har framlagt förteckning på de elfvar och vattendrag, der ifrågavarande tillsyningsmän och instruktörer erfordras, och han har vidare med bestämda siffror visat, huru stora anslagsbelopp erfordras för hvarje station. Detta är ju en utredning att taga fasta på. Jag är öfvertygad, att, om någon ändring härutinnan blir af behofvet påkallad, regeringen icke skall underlåta att i sinom tid vidtaga densamma.

En talare midt öfver har uttalat tvifvel, huruvida personer, lämpliga till instruktörer, för närvarande kunna erhållas; men vi böra ej glömma, att det dröjer ett helt år, innan förevarande anslagsbelopp skulle utgå, och under mellantiden kan mycket göras. Personer, hvilka önska att egna sig åt denna verksamhetsgren, kunna derunder hinna att förskaffa sig sådana insigter, som äro behöfliga för att fullgöra

*Om anslag till
öfning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.*
(Forts.)

Om anslag till
öföning för
fiskeritillsyns-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

ett dylikt uppdrag. Att, såsom en talare sade, låta fortfarande som hittills de kommunala tjänstemännen, kronolänsmannen och fjerdingssmannen, utöfva tillsyn öfver fisket och fiskeristadgans efterlefnad, är något alldeles orimligt, ty dels hafva de mycket annat att göra och dels ega de icke dertill nödiga insigter. Jag tror, snart sagdt, att mängden af dessa tjänstemän icke ens förstå sig på att skilja en lax från annan fisk.

Jag får fortfarande yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Liss Olof Larsson: Då jag icke åhört hela diskussionen i denna fråga, borde jag måhända icke yttra mig, men då jag dock hört så mycket deraf, att jag funnit, det Stats-Utskottet blifvit skarpt angripet, anser jag mig böra, så godt jag kan, taga Utskottets betänkande i försvar.

Det förvånar mig på det högsta, att en sådan storm kunnat uppstå mot Utskottet med anledning af föreliggande betänkande. Stats-Utskottet har likväl endast sagt, att vederbörande landsting och hushållningssällskap först borde höras för att få uttrönt, om något intresse för denna fråga förefunnes i landet, och att Kongl. Maj:t, om de afgifna yttrandena dertill gäfvade anledning, till en kommande Riksdag kunde göra förnyad framställning i ämnet. Det ser nästan ut, som om de, hvilka angripit Utskottet, vore rädda för att vädja till landstingen och hushållningssällskapen och att de befarade, att, sedan dessa korporationer fått tillfälle att yttra sig, dessa yttranden icke skulle vara förmånliga för anslaget, så att det skulle vara svårare att få detta en annan riksdag beviljadt. Jag tror, att, om anslaget verkligen vore så nödvändigt, som de påstå, borde de icke vara så rädda för att låta dessa korporationer yttra sig i frågan, ty om detta anslag skulle vara af den ofantliga vigt och nytta, som man här med ifver frambäller, skulle säkerligen dessa korporationer icke underlåta att förklara, det de vore benägna att lemna bidrag till ändamålet, och i sådant fall kunde äfven staten möjligen komma att medgifva något understöd för samma ändamål.

Det finnes redan nu åtskilliga hushållningssällskap och landsting, som till ifrågakomma ändamål lemna bidrag, men det synes af Kongl. Maj:ts proposition, att dessa bidrag endast äro tillfälliga och att det derföre vore nödvändigt att, likasom skedde i Norge, understöd af statsmedel lemnades. Jag tror, att bakom den nu föreslagna lilla summan af 20,000 kronor döljer sig högre anslag, ty det är att märka, att i den Kongl. propositionen säges det, att anslagets belopp endast "till en början" skulle inskränkas till denna summa, och således bebådas genast, att framdeles kunde fråga blifva om mera än 20,000 kronor. Utan tvifvel stå vi inför en fråga, hvilken i sjelfva verket icke torde vara så ringa, som den nu synes. Härvid förekommer ock, att, då man icke vill låta sig nöja med tillfälliga bidrag af hushållningssällskap och landsting, det tyckes som om man hade för afsigt att tillskapa en här af tjänstemän på ordinarie stat samt naturligtvis då också med åtföljande pensioneringsrätt på det allmännas bekostnad, och i sådant fall skulle ingen auslagssumma förslå, ty det finnes

många sjöar i Sverige, och skall man öfver allt hafva instruktörer och tillsyningsmän, behöfves ett stort antal tjenstemän; och skulle man kunna tro, att denna corps af tjenstemän skulle låta sig nöja med att stå under en fiskeri-intendent. Nej, det tror jag icke. Här hägrar för oss en styrelse i Stockholm med en generaldirektör. Jag tror derföre det vara så godt först som sist att icke inlåta sig på ett förslag, som visserligen ser ringa ut i början, men i sitt frö kan innebära något sådant vidtomfattande. Dessutom är det, åtminstone från den synpunkt jag betraktar förhållandena, för Riksdagen ganska farligt att beträda den väg, på hvilken Riksdagen verkligen någon gång ingått, den nemligen att söka indraga staten i alla möjliga företag. Det kunde då lätteligen blifva ett ordspråk om staten, likasom förut om klockaren, att staten skall allt bestyra. Jag tror, att man bör söka undandraga staten alla dessa småfnaskiga förslag, som man kan öfverlemnna åt landstingen och kommunerna, ty Regeringen och Riksdagen kunna säkerligen bättre använda tiden än att ingå på så små detaljer som den enskilda hushållningen i orterna.

Grefve Sparre yttrade nyss, att, om man ock icke genomläst Kongl. Maj:ts proposition, man dock borde hafva genomläst Utskottets betänkande. För min del tror jag, att, om man genomläst betänkandet, bör man tyda detsamma så som orden der stå och icke tyda så som en viss person tyder bibeln. Detta tror jag Grefve Sparre hafva gjort, då han talar om tillsyningsmän och instruktörer.

Jag vill icke längre uppehålla Kammarens tid, utan får jag yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr *Billström* förenade sig med herr Liss Olof Larsson.

Herr Axel Bergström: Herr Talman! Af flere föregående talare, deribland med särdeles styrka af Herr Statsrådet och chefen för Kongl. Civildepartementet har framhållits, att fiskerinäringen är en för vårt land naturlig och vigtig näring. En öfverläggning om bästa sättet att uppmuntra och utveckla denna näring är således en vigtig öfverläggning. Det må derföre tillåtas äfven mig att yttra mina åsikter i förevarande ärende. Jag skall göra det i betydligt mindre utsträckning än om jag tidigare haft ordet.

Hvad då först angår frågan om regeringens makt att disponera öfver det begärda anslaget, så anser jag bäst och lämpligast att lemna regeringen all möjlig frihet i afseende å användande af dessa 20,000 kronor, om de beviljas, och att icke dervid fästa några som helst vilkor eller inskränkningar.

Den framställning, som föranledt Kongl. Maj:ts förslag, är gjord af fiskeri-intendenten i skrifvelse till departementschefen den 6 nästlidne November. Han beräknar deri kostnaderna för aflöning af tillsyningsmän särskildt för laxelfvarne och särskildt för de större insjöarne och skärgården; och af framställningen framgår icke otvetydigt, att han anser öfvervakande af fisket i elfvarne såsom det ojemförligt vigtigaste. Jag vill icke fördölja, att jag i sistberörda afseende är af samma mening som fiskeri-intendenten, men detta hindrar mig likväl

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.*
(Forts.)

Om anslag till
afskoning för
fiskeritillsyningsmän och
fiskodlingsinstruktörer.

(Forts.)

icke att biträda Kongl. Maj:ts proposition att anslag nu må beviljas så att säga i klump för det åsyftade ändamålet utan hänseende till den af fiskeri-intendenten fasthållna skilnad emellan olika slag af fiskevatten. Fiskeri-intendenten behöfde gå denna väg för att kunna nöjaktigt beräkna kostnaderna, hvilket var hans sak. På regeringen må ankomma att efter pröfning tillgodose det ena eller andra slaget af fiskevatten. I afseende å behöfvat af de ifrågasatta tillsyningsmännen, vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att gällande lagstiftning redan insett detsamma och såsom ett nödvändigt vilkor för möjligheten att öfvervaka efterlefnaden af gifna fiskeristadgar förutsätter tillvaron af sådana tillsyningsmän; Kongl. kungörelsen den 8 November 1867 utstakar ordningen och sättet för deras antagande. Nämnda förutsättning har emellertid icke i någon afsevärd mån blifvit förverkligad af skäl som fiskeri-intendenten i sin skrifvelse till Herr Departementschefen angifvit. Staten bör derföre genom beviljande af något anslag bidraga till förverkligande af denna förutsättning, och detta så mycket hellre som, enligt hvad en föregående ärad talare redan betonat, det tjenar till intet att gifva lagar och föreskrifter om man icke på samma gång sörjer för deras behöriga efterlefnad.

Man har sagt att fiskeriidkarne sjelfve borde besörja denna tillsyn. Hvad laxelfvarne angår, är sådant nära nog omöjligt. Den menliga egenyttnan har upfunnit många förödande sätt att fiska lax. Då dessa, genom särskilda fiskeristadgar förbjudna fiskesätt i regeln utöfvas nattetid, kan man icke begära att de enskilde fiskeriidkarne skola försaka nattens ro i ändamål att förekomma sådana lagöfverträdelser.

Några af de mest förödande och skadliga tillvägagåenden vid detta fiske, förtjena att omtalas.

Först förekommer ljustring vid bloss, hvarom de norrländske representanterne torde vara i tillfälle att lemna ännu fullständigare upplysningar än jag. Man vet att laxen till följd af sin natur söker grunda ställen i elfvarne med sandig och grusig botten, för att förätta sin lek. Denna sker nattetid och det lekande paret är då så sysselsatt med leken att det icke varsnar faran; och ljustringen föregår derföre med största lätthet och blir mycket förödande.

Ett annat sätt är begagnande af rännsnara af ståltråd. Då den romstinna laxhonan går uppför elfven till lekplatsen är hon mycket ovig, hvarföre hon stundtals hvilar sig i djupare hålor nedanför forsarne. Krypiskaren begagnar sig då af sin rännsnara, hvilken han nedsänker i vattnet, samt hastigt åtdrager och uppdrager, hvarvid laxhonan vanligen fastnar i snaran och medföljer vid uppdragningen. Detta fiske är ytterst förödande och på många lekplatser hafva derigenom borttagits nästan alla afvelsdjur.

I de Halländska elfvarne brukas ett ännu otäckare sätt att tillvägagå. Man använder ett fångstredskap, kallad *kink*, bestående af en blyklump, hvars nedra flata sida är besatt med hullingar. Detta redskap sänkes på en lina ned i vattnet och drages fram och åter

på lekplatsen med den påföljd, att de fiskar som icke fångas, såras och skadas så att de dö.

När nu så är förhållandet, kan jag icke finna annat än att det är högeligen af behovet påkalladt att tillsyningsmän finnas, som dels söka förhindra sådana skadliga och förödande fisken, och dels tillse att, om de utöfvas, gerningsmännen blifva till straff beforderade. Verkingarne af tillsyningsystemet har man sett i andra länder. En talare har åberopat förhållandet i Norge. Jag tillåter mig äfven åberopa vunnit erfarenhet i Storbritannien. Fastän laxelfvarne derstädes hvarken äro så många eller så långa, som i vårt land, har man likväl funnit det på längden af största nytta att hafva tillsyningsmän öfver fisket. Ensamt i England och Wales finnas icke färre än 192 aflönade fiskeritillsyningsmän.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings
instruktörer.*

(Forts.)

Man har under öfverläggningen också skärskådat anslagsfrågan från rent legislativa synpunkter och förmenat det icke vara skäl att tillsätta tillsyningsmän för öfvervakande af stadganden, som icke vore lämpliga eller tidsenliga. Nu är visserligen icke tiden att inlåta sig på denna fråga, men jag ber dock att få, till den kraft och verkan det kan hafva, uttala min åsigt, att den svenska fiskerilagstiftningen i sina hufvuddrag är god och att särskildt 22 § i Fiskeristadgan innehåller ganska tillfyllestgörande föreskrifter. Det måtte väl ligga i öppen dag, att en allmängiltig lagstiftning i ifrågavarande hänseende icke kan tillvägbringas någorstädes, allra minst i vårt land. För att fullt lämpliga stadganden skola här kunna komma till stånd, måste noggranna undersökningar i de särskilda vattendragen företagas rörande de fiskarters naturhistoria, hvilka lefva i vattendragen.

På de resultat, som vinnas vid undersökningarne, hvilka verkställas af de sakkunnige fiskeritjenstemännen, intendenten och hans assistenter, måste grundas bestämmelser om de tider, å hvilka fiske af särskilda fiskarter må tillåtas eller bör förbjudas, om de redskap och fångstsätt, hvilka må tillstädjas eller såsom skadliga böra utdömas m. m. Ett sådant tillvägagående är möjliggjordt genom bestämmelserna i åberopade § af Fiskeristadgan och är just det, som i dessa mål eger rum.

Man har en rik erfarenhet af att goda verkningar inträffa i följd af vården om fiskena. I detta hänseende tillåter jag mig åberopa två exempel, hemtade från det utlåtande, som fiskeri-intendenten afgifvit öfver det förslag som utsedde komiterade afgifvit rörande statsdomäernas förvaltning. Det visar sig deraf att sedan år 1870 stadgats att fiskeri-intendenten skall yttra sig öfver alla kontrakt rörande utarrendering af kronans fisken, följden deraf blifvit *dels* att arrendeafgifterna för dessa fisken stigit med en summa, som icke är mycket under 4,000 kronor, *dels* att derjemte blifvit genom kontrakten öfvenskommet att arrendatorerne skulle åtaga sig att bidraga till aflönande af fiskeritillsyningsmän, hvilka bidrag jemväl uppgå till en sammanlagd summa af omkring 4,000 kronor. På grund af hvad jag nu i korthet anfört, tillåter jag mig att yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)

Herr Hæggström: Jag är Herr Grefve Sparre tacksam för att han kallade upp mig genom det yttrande han nyss fälde emot mig. Herr Grefve Sparre var nemligen så god och antog, att jag hade läst igenom hvarken Stats-Utskottets föreliggande betänkande eller den Kongl. propositionen i denna del, eller det bifogade statsrådsprotokollet; men i detta fall vill jag upplysa honom att jag har genomläst dem båda och äfven har dem till hands, så att jag kan låna den ärade Grefven dem, och att för frågans bedömande det torde vara mera skäl att genomläsa den Kongl. propositionen i ämnet — än att åberopa hvad Kongl. Maj:t i samma sak anfört till sin proposition i Norge, som grefven nyss åberopade. Att jag icke är någon fiende till fiskerinäringen, utan tvärtom en varm vän till denna närings uppblomstrande, torde väl ligga i öppen dag för hvar och en, helst då man vet, att jag icke utan framgång bedrifvit och fortfarande bedrifver odling af lax och andra fisksorter. Ingen bör således kunna förevita mig att det är af afvoghet mot denna närings upphjelpande som jag uppträdt mot detta anslags beviljande, utan detta har skett, därför att jag anser, att detta anslag, såsom det nu är afsedt att användas, icke kommer att medföra det gagn, som dermed åsyftas. Detta är anledningen, hvarföre jag motsätter mig detta anslag och äfven framgent kommer att motsätta mig detsamma.

Om jag förut hade varit tveksam i denna fråga, så är jag det dock icke mera, sedan jag sett af statsrådsprotokollet, att meningen med detta anslag är, att det skall utdelas till personer, som icke blott skola vara fiskodlingsinstruktörer, utan äfven på samma gång tillsyningsmän öfver fiskena. Tro Herrarne, att någon af befolkningen skall det ringaste anlita såsom instruktör en person, som på samma gång är en fiskal eller åklagare? Tro Herrarne väl, att befolkningen skall kunna hafva förtroende för en sådan man?

Om man hade begärt anslag särskildt för undervisning i fiskodling och särskildt för anställande af tillsyningsmän, så hade saken varit ganska god och värd att understödja, men att använda en med statsmedel aflönad tillsyningsman till undervisare i fiskodling, synes mig alldeles olämpligt och därför är jag icke tveksam om mitt beslut i afseende på detta anslag.

Dessutom äro, såsom jag nyss sade, kostnaderna för inrättande af fiskodling så små i förhållande till det resultat den hastigt nog lemna, att jag icke tror, att för tillsynen deröfver något särskildt statsanslag är erforderligt. Deremot anser jag — hvad jag också förut i dag medgifvit — att det tvifvelsutan vore af synnerlig nytta, om bland befolkningen kunde mera allmänt spridas kännedom om fiskodling och tillfälle beredas till undervisning deri genom goda instruktörer. För sådant ändamål, utan kombination med något annat därför mera eller mindre främmande, tror jag, att ett understöd af statsmedel skulle, rätt användt, kunna verka gagnande. Särdeles gäller detta hvad beträffar odling af lax. Redan förut i dag har jag nämnt, att de flesta norrländska elfvar numera äro fattiga på fisk, emedan synnerligast laxfisket blifvit förstördt, och nödvändigheten kräfver, att åtgärder vidtagas för att afhjelpa detta missförhållande samt återställa lax-

fisket i godt stånd, men icke vinnes detta på det sätt här blifvit föreslaget.

Jag yrkar fortfarande bifall till Stats-Utskottets förslag.

Herr A. P. Danielsson: Då jag redan förklarar mig ämnar lemna min röst till förmån för Stats-Utskottets förslag, skall jag nu icke länge taga Kammarens tid i anspråk.

Det är egentligen blott med anledning af ett par uttryck, som Grefve Sparre påbördat mig och jag nu ber att få rätta, som jag begärt ordet. Han påstod nemligen, att jag skulle hafva sagt, att fisket är nästan alldeles slut. Jag nämnde icke ordet i det syftet, utan jag sade, att under den tid, då fisket är förbjudet, är det helt naturligt att fiskarena icke få någon fisk och att dessa uppsyningsmän icke heller kunna uträtta något, och för öfrigt afsåg jag dermed endast salt-sjöfisket. Jag sade icke heller, att det vore omöjligt att genom några stadganden ingripa i naturens ordning, utan jag påstod endast, att det icke stode i mänsklig makt att direkt stifta lagar för fisket i öppna hafvet. Jag får vidare säga Grefve Sparre, att jag med det största nöje och det lifligaste intresse följt Herr Grefvens sakrika anförande om huruledes han ämnade anlägga fiskodlingsanstalter ofvanför Trollhättan och att laxen skulle gå uppför Trollhättan och huru de skulle hoppa der i fallen 20 à 30 mil uppföre. Jag tänkte då för mig sjelf, det blir väl endast "glada laxar", som komma att hoppa så högt.

Hvad nu särskildt beträffar herr Lyth, så har han sagt, att salt-sjöfisket icke är inbegripet i nu ifrågavarande hemställan. Jag får verkligen bedja Herr Lyth, att icke söka inbilla oss, att vi icke kunna läsa innantill, ty det står ju alldeles tydligt, att detta anslag begäres till aflöning "åt fiskeritillsyningsmän och fiskodlingsinstruktörer vid de större och viktigare vattendragen och sjöarne å orter inom riket, för hvilka stadgar om fiskets skydd och ändamålsenliga bedrivande blifvit fastställda." Den fiskeristadga, som är fastställd för det län jag tillhör, innehåller bestämmelser för såväl insjö- som hafsfisket och jag kan väl icke inbilla mig annat, än att Östersjön är att anse såsom en sjö.

Jag har icke heller sagt, att vid öfverenskommelserna om fiskeristadgar missbruk skett, utan jag har endast yttrat, att fiskeribefolkningen icke hade förmåga att bedöma de lagstadganden, som skrefvos, förrän det var alldeles för sent. Det är endast för att få rätta dessa yttranden, jag nu begärt ordet. För öfrigt vidhåller jag mitt förra yrkande, nemligen om bifall till Utskottets förslag.

Herr J. Fr. Carlsson: Stats-Utskottet har i denna fråga fått uppbära mycket klander, men detta har dock icke varit berättigadt och man har sökt bevis därför från många håll. Man har icke nöjt sig med att åberopa fiskarne i vattnet, utan äfven foglarne i luften hafva blifvit tagna med i bevisningen. Ätminstone begagnades dessa sistnämnda i sådant afseende af en ärad ledamot från Karlstad, som troligen derigenom ville gifva oss en högre lyftning. Jag vill dock

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

icke befatta mig med så högst sväfvande bevis, utan nöjer mig med att helt enkelt yrka bifall till Stats-Utskottets förslag. Man har här sagt, att, om man stiftar en lag, bör man ock tillse att den efterleves. Detta må nu så vara. Men att slå in på den vägen att hafva särskilda tillsyningsmän för hvarje särskild lag, dertill vill jag icke biträda.

Jag förnyar mitt yrkande om bifall till Stats-Utskottets hemställan.

Herr Sven Andersson: Jag har begärt ordet blott för att tillkännagifva, att jag yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Strömberg: Jag anhåller att i korthet få nämna, att jag hör till dem, som tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna del. Jag gör detta på grund af hvad flere upplyste talare här framhållit, på grund af hvad fiskeri-intendenten i sina årsberättelser anfört, och som hufvudsakligen föranledt den Kongl. propositionen, samt slutligen på grund af någon egen erfarenhet, visserligen icke i afseende på storsjö- eller saltsjöfisket, men med afseende på det tillstånd, hvori fisket för närvarande befinner sig i våra insjöar, enkanerligen i det vattendrag, vid hvilket jag har min bostad. Derstädes är nu förhållandet att på ställen, der för längre tid tillbaka fisket var så gifvande, att befolkningen deraf hade sin goda utkomst, och välmågan så tillväxte att småstäderna vid Mälaren till och med förmodde utrusta talrika fartyg för storsjöfiske, har denna näring sjunkit så, att den knappast lemnar ens det tarfligaste uppehälle för några få fattiga hushåll. Till den grad hafva nu visat sig verkningarne af den under lång tid pågående vanvården af fisket. Under sådana förhållanden torde det väl vara i högsta måtto önskvärdt, att en tillsyn må anordnas för att förekomma fortsatt vanvård, och att instruktörer tillsättas för främjande af denna viktiga näring på det sätt Kongl. Maj:t föreslagit.

Många talare hafva här framhållit, att det nu föreslagna beloppet af 20,000 kronor endast är begynnelsen till ännu större anslag. Jag tror det också, men jag är äfven förvissad, att denna summa icke är bortkastad, om också det blott vore fråga om att köpa den erfarenhet i ämnet, som vi ännu sakna.

Här har ock talats om, att vetenskapligt bildade tillsyningsmän skulle väcka misstroende hos folket, och att dessa gjorde bättre om de använde sina krafter för ändamål, der nyttan vore mera påtaglig. Det är med förvåning som jag hör sådant från det hållet, der man dock icke sällan visat sig kunna inse den skuld, i hvilken våra näringar stå till vetenskapen för medlen till deras utveckling.

Man har vidare här såsom ett skrämnskott ställt för oss den "här" af tjänstemän, som skulle blifva anställda för detta ändamål. Så många tror jag väl icke, att de skola blifva, men äfven om de skulle blifva många, så vore det mig dock kärt att hafva dem, om hvar och en af dem vore värdare af en tallös, alltmera växande här af fiskar i alla våra vattendrag.

Här har slutligen sagts, att saken redan vore "på god väg" genom de uppoffringar, som landsting, hushållningssällskap och enskilde åtagit sig. När nu så är att saken är på god väg, så synes det mig så mycket mer vara tid på att äfven staten slår in på samma goda väg genom att kraftigt understödja de bemödanden, som redan i orterna blifvit gjorda.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då jag vet, att Första Kammaren redan godkänt den Kongl. propositionen, kan jag icke annat än på det lifligaste dertill yrka bifall.

Härmed var öfverläggningen slutad. Enligt de yrkanden, som under densamma blifvit gjorda, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på afslag derå och bifall i stället till Kongl. Maj:ts i ämnet aflåtna proposition; och förklarade Herr Talmannen sig anse röstöfvervigt förefinnas för den förra meningen. Som votering emellertid begärdes, blef en omröstningsproposition af följande lydelse uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i 34 punkten af utlåtandet N:o 19, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Omröstningen, i vanlig ordning företagen, visade 119 ja mot 58 nej, i följd hvaraf Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

Punkterna 35—40.

Biföllos.

Punkten 41.

Lades till handlingarne.

§ 3.

Efter föredragning dernäst af Stats-Utskottets utlåtande N:o 23, i anledning af väckt motion om beviljande af ett årligt anslag för utgifning af en tidning, representerande regeringens åsigtter och önskingar, blef Utskottets deri gjorda hemställan af Kammaren bifallen.

*Om anslag till
aflöning för
fiskeritillsy-
ningsmän och
fiskodlings-
instruktörer.
(Forts.)*

§ 4.

*Om skyldig-
heten att hålla
damlucka
öppen.*

Förekom till afgörande Lag-Utskottets utlåtande N:o 10, i anledning af väckta motioner om ändring i gällande bestämmelser i fråga om skyldigheten att hålla damlucka öppen.

Uti berörda, inom Andra Kammaren afgifna motioner var föreslaget af Herr *J. P. Nilsson* (motionen N:o 24): "att Riksdagen måtte för sin del, med upphäfvande af Kongl. förordningen den 3 September 1755 och 6 § i 20 kap. Byggningsbalken, för så vidt deri afses tiden, då damlucka skall öppnas, äfvensom af Kongl. kungörelsen den 6 Augusti 1815, besluta,

att i de delar af riket, för hvilka annorlunda icke är stadgadt, damlucka skall, der vatten kan åker eller äng skada, öppnas den 10 April, äfvensom att dämning höstetiden ej får verkställas förr än den 1 December, med undantag endast för särskildt privilegierade vattenverk"; samt

af Herr *Fahlander* (motionen N:o 40): "att Riksdagen ville besluta, att damlucka på alla ställen i de tre nordligaste länen, der vattendämning verkar på åker eller äng, skall öppnas senast den 15 Maj".

Och hade Utskottet, beträffande ifrågavarande motioner, gjort den hemställan,

att desamma ej måtte af Riksdagen bifallas.

Efter uppläsning af Utskottets förslag, lemnades ordet på begäran till

Herr *J. P. Nilsson*, som yttrade: Som jag är motionär i denna fråga, torde det ursäktas mig, om jag för en liten stund tager Kammarens uppmärksamhet i anspråk.

Såsom min oförgätliga pligt anser jag att till det högtärade Lag-Utskottet frambära min tacksamhet, icke för det beslut, hvartill Utskottet kommit, utan endast för att det åtminstone gjort sig den stora mödan att i 1875 års riksdagshandlingar efterse, hvilket utlåtande i frågan afgafs af denna Riksdags Lag-Utskott. Utskottet säger visserligen, att det har sig bekant, att lagberedningen för närvarande är sysselsatt med utarbetande af förslag inom samma rättsområde som det af mig framlagda, men det nämner icke, om det har sig bekant, huru långt lagberedningen hunnit med sitt arbete. Omöjligt är icke, att det kan komma att dröja 25 å 30 år, innan den blir färdig med sitt förslag om vattenrätten i sin helhet, och som jag anser denna fråga vara så fristående, att den mycket väl torde kunna behandlas för sig, har jag icke tvekat att återupptaga densamma, i förhoppning att den redan nu skulle blifva afgjord. Jag är emellertid icke beredd att här på rak arm, såsom det heter, formulera ett ordentligt lagförslag, utan finner mig i det öde, hvaraf min motion drabbats. Dock vill jag uttala min förhoppning, att frågan icke kommer att dö, utan

att den förr eller senare blir löst. Jag yrkar naturligtvis afslag å Utskottets hemställan och bifall till min motion.

*Om skyldig-
heten att hålla
damlucka
öppen.
(Forts)*

Herr Berg: Jag anhåller endast att, i anledning af hvad den siste ärade talaren yttrade, få nämna, att, ehuru vattenrätten verkliga för närvarande utgör föremål för Nya Lagberedningens behandling, det ämne, hvarom denna motion handlar, ännu icke derstädes förevarit. Om emellertid detsamma kommer att i sammanhang med vattenrätten till behandling upptagas, vill jag likväl hoppas, att pröfningen af frågan skall kunna medhinnas på något kortare tid, än den ärade talaren förutsatte. Men jag vill i allt fall nu nämna, hvad jag för öfrigt under sistlidne riksdag flera gånger tog mig friheten påpeka, att jag icke tror, det den omständigheten, att Lagberedningen har ett ämne under sin behandling, bör åberopas såsom skäl för att undanskjuta möjligen nödvändiga partiella förändringar i lagstiftningen. Då emellertid föreliggande förslag blifvit af Första Kammaren godkändt, och ett bifall till motionen således icke vid denna riksdag står att vinna, tillåter jag mig äfven att yrka bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad och propositioner gifvits enligt de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

§ 5.

Föredrogs och bifölls Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1 (i samlingen N:o 1), angående Herr N. J. Boströms motion rörande underdånig skrifvelse om en afgift för rättigheten att idka jagt å matnyttigt villebråd.

§ 6.

Skedde föredragning af Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1 (i samlingen N:o 2), i anledning af väckt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändring af Kongl. förordningen den 15 Februari 1855 angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårds-samhällen i ett af de förenade rikena Sverige eller Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket.

*Angående öf-
verenskom-
melse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.*

Herr A. P. Lind hade i motionen N:o 56 föreslagit att Riksdagen måtte besluta, "att till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse om åstadkommande af en ändring uti Kongl. förordningen af den 15 Februari 1855, åsyftande en vänlig öfverenskommelse med Norge, att in- eller utflyttande personer må efter tvenne års vistelse uti hvilket af de förenade rikena som helst uti fattigvårdshänseende tillhöra det riket, hvarinom de vistas; samt att, om icke någon stadig hemortsrätt under förenämnda tid blifvit förvärfvad, ettdera af rikenas statskassar må utbetala för dylika nödlidande fattiges underhåll och sjukvård."

Angående öf-
verenskom-
melse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.
(Forts.)

Utskottet hade hemställt:

att hvad Herr Lind uti sin förevarande motion föreslagit icke måtte vinna bifall.

Ordet begärdes af

Herr Lind, hvilken anförde: Jag är ledsen öfver att jag i år haft större otur med min motion uti i fråga varande afseende än i fjor, då det Utskott, som då hade att behandla förslaget, tillstyrkte detsamma och jag äfven under den i Kammaren om frågan förda diskussion rönt medhåll derutinnan, att en förändring i det af mig antydda syfte borde ega rum. Utskottet synes mig hafva förbigått just den viktigaste strofen i min motion, då Utskottet icke fäster det ringaste afseende vid det i de förenade rikena nu rådande olika förhållandet med afseende på hemortsrätts vinnande. Jag har här i min hand den norska fattigvårdslagen. der det i 18 § stadgas: "Saavel Udlandinger som Indfødte erhverve Hjemstavnret i et District ved efter det fyldte 15de Aar at have i 2 paa hinanden følgende Aar havt stadigt Ophold i samme". Såsom Herrarne känna, stadgar vår fattigvårdslag, att en person endast behöfver vara mantalsskrifven ett år inom en ort, för att der vinna hemortsrätt. Det förhållande inträffar således, såsom jag i min motion anmärkt, att en norsk familj, som inflyttar till Sverige, kan på hälften så kort tid som en svensk familj, hvilken till Norge inflyttar, tillvinna sig hemortsrätt. Mig synes, som om Utskottet icke hade behöft hafva så mycket emot att tillstyrka en skrifvelse i ämnet till Kongl. Maj:t åtminstone i syfte att erhålla en förändring i Kongl. förordningen af den 15 Februari 1855, som stadgar huru förhållandet bör i fattigvårdshänseende ordnas. Att en förändring i denna förordning torde vara af behofvet påkallad för att få en lika tid bestämd för begge rikena i och för vinnande af hemortsrätt, synes mig icke kunna af någon förnekas. Förunderligt är det äfven att Utskottet, då det söker i minnet återkalla huru likartade frågor blifvit behandlade under tiden från och med 1872, vid sin redogörelse för 1875 års Riksdags åtgöranden uti ifrågavarande ämne, icke lemnat fullt tillförlitliga uppgifter, ity att Utskottet säger, att det då var fråga om en uppgörelse i förevarande afseende emellan Sverige å ena samt Tyskland, Danmark och Norge å andra sidan. Det är besynnerligt att Utskottet kunnat taga så fel; ty vid 1875 års riksdag behandlades alldeles icke någon fråga, som rörde förhållandet i Norge i detta hänseende. Då väcktes motion i ämnet af Herr Lasse Jönsson från Kristianstads län, men i denna motion nämndes intet ord om Norge, utan talades uteslutande om Danmark och Sverige. Jag har velat särskildt påpeka detta, emedan jag vet att så väl jag sjelf som Kammarrens ledamöter i allmänhet pläga sätta stor tillit till de faktiska uppgifter, som af Utskotten i deras utredningar öfver föreliggande frågor meddelas.

Medan jag har ordet tager jag mig äfven friheten omnämna ett förhållande, som på senare tider blifvit föremål för uppmärksamhet

inom den ort, som jag representerar. Man torde i allmänhet föreställa sig att deras antal, som inflytta från Norge till Sverige icke är så synnerligen stort. Detta är dock ett origtigt föreställningssätt. Så t. ex. har å svenska sidan vid Idefjord samt i närheten af Strömstad under de senare åren storartade stenhuggeriarbeten kommit i gång. Sådana arbeten hade redan förut på norska sidan påbörjats. I samma mån som nu dessa arbeten inom den svenska gränsen utvecklade sig, samt tillfällen till anställning derstädes ökades, började äfven norska arbetare med sina familjer inflytta och dessa inflyttningar pågå ännu. Då nu dessa arbetarefamiljer för närvarande kunna på endast ett år förvärfva sig hemortsrätt i Sverige, under det att för svensk man i Norge dertill erfordras en tid af tvenne år, — hvarföre skulle man icke då kunna ingå till Kongl. Maj:t med begäran om öfverenskommelses träffande med Norge i syfte att lika lång tid för vinnande af hemortsrätt i Sverige måtte blifva för norsk man gällande?

Tillfälliga Utskottet har äfven låtit sig angeläget vara att iakttaga sparsamhet med de förenade rikenas statskassor samt sagt att den föreslagna åtgärden skulle föranleda till ökade utgifter, hvaraf den drygaste delen skulle drabba norska statskassan. Men hvad behöfver Utskottet bekymra sig för norska statskassan? Låt norrmännen sjelfva passa sin statskassa; vi kunna hafva tillräckligt göra med att passa vår egen!

Emellertid skulle jag vilja hemställa, att Kammaren endast på det sätt bifaller min motion, att Riksdagen ville besluta aflåtandet af en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, att en vänlig öfverenskommelse med Norge måtte träffas om sådan förändring i Kongl. förordningen den 15 Februari 1855, att tiden för hemortsrätts förvärfning för in- och utflyttande personer de förenade rikena emellan må bestämmas till två år.

Jag anhåller om afslag å Utskottets betänkande och bifall till min nu gjorda framställning.

Herr Helander: Då motionären, såvidt jag rätt uppfattade hans anförande, återkallat den senare delen af sin motion, anser jag mig kunna inskränka mitt svaromål till allenast några få ord.

Motionären beklagade sig öfver att hans förslag i år rönt mindre tillmötesgående inom Utskottet än i fjor; och han har visserligen rätt i att Utskottet i fjor i viss mån tillstyrkte bifall till hans då gjorda framställning. Men erinras bör att Utskottet härför fick inom Kammaren uppbära rätt mycket klander och att frågans utgång blef att densamma först återremitterades till Utskottet samt derefter af Kammaren afslogs. Nu då motionären inskränkt sitt påstående allenast till bifall af den förra delen af motionen, så tror jag verkligen att samma motion sådan densamma derigenom föreligger till afgörande, icke innebär något nytt. Hans motion sönderfaller nemligen i två afdelningar. Den förra af dessa afser en förändring af stadgandena angående tiden för vinnande af hemortsrätt inom de förenade rikena, så att denna tid blefve lika för båda rikenas undersåter. Och den senare åter att stats-

Angående öfverenskommelse med Norge i fråga om ersättning för fattigvårstöd.
(Forts.)

*Angående öf-
verenskom-
melse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.
(Forts.)*

kassorna skulle under vissa förhållanden vidkännas kostnaderna för nödlidande fattiges underhåll och sjukvård. Denna senare del skulle nu vara af motionären återtagen. Jag ber då att med anledning af den återstående förra afdelningen få erinra, att redan i nu gällande fattigvårdslagstiftning, eller i 29 § 3 mom. af Kongl. förordningen den 9 Juni 1871, stadgas: "är fattigvård enligt 1 § tilldelad någon, hvars hemortsrätt ej kan utrönas, eller den, som icke är svensk medborgare, och kan ej hos enskild person uttagas ersättning för den kostnad, som förorsakats af fattigvården eller af begrafning, om sådan ifrågakommit, erhåller vederbörande fattigvårdssamhälle godtgörelse af staten i den ordning här nedan bestämmes". Således är redan i detta afseende en lagbestämmelse gifven.

Om jag rätt uppfattade motionärens nyligen hafda yttrande, afsåg detta anmärkning mot Utskottet derutinnan, att icke, på sätt Utskottet antager, norska statsverkets kostnader, om motionen bifölls, blifva större än svenska statsverkets. Detta yttrande påkallar den erinran, att, då norska statsverket uti ifrågavarande hänseende icke, såsom förhållandet är med det svenska, nu vidkännes någon kostnad, det ej kan vara annat än riktigt, på sätt Utskottet sagt, att, i förhållande till hvad nu är händelsen, norska statsverkets utgifter blifva större än det svenska statsverkets.

Då för öfrigt någon synnerlig obillighet icke synes mig vara för handen, och då Riksdagen för så kort tid sedan som endast fem år lemnat bestämmelse uti ifrågavarande hänseende, torde det ej vara lämpligt att redan nu derutinnan besluta ändring, hvarföre jag hemställer om bifall till Utskottets utlåtande.

Grefve Sparre: Jag ber att få fästa Kammararens uppmärksamhet derå, att detta är en fråga, som nästan vid hvarje riksdag återkommer. Af Utskottets betänkande kunna Herrarne finna, att densamma allt sedan 1872 års riksmöte oupphörligt återkommit. Olyckligtvis är det icke mer än tre län i Sverige, som hufvudsakligen drabbas af ifrågavarande tunga — ett förhållande som antagligen alstrat den likgiltighet för frågan, som möter oss i förenämnda betänkande, och som tilläfvintyrs torde komma att göra sig gällande äfven inom denna Kammare. Detta är något, som man måste beklaga, ty jag kan intyga, att nämnda kommuner lida alldeles oerhördt af i ämnet nu gällande lagstiftning, och jag tillåter mig att, i motsats mot den siste ärade talaren, påstå, att dessa kommuner ingalunda äro i förevarande hänseende likställda med kommuner inom öfriga delar af riket. Om t. ex. en person, tillhörande ett fattigvårdssamhälle, insjuknar inom ett annat sådant i Sverige, samt intages och vårdas å länets lasarett, så kommer, till följd af den kostnadsfria sjukvård, som, enligt instruktionen för länslasarett, under vissa förhållanden, skall lemnas en sådan person, den kommun, der han har sin hemortsrätt icke att drabbas af några särskilda utgifter i detta afseende. Dylika fall inträffa exempelvis beträffande dem som utvandrat från Dalarne eller andra orter att söka arbete inom riket. Beträffande deremot Elfsborgs, Wermlands samt Göteborgs och Bohus län, så är förhållandet der helt annorlunda, emedan arbetare-

befolkningen inom dessa provinser hufvudsakligen utvandrar till Norge. hvarest den, vid inträffande sjukdomsfall *icke* har någon dylik afgiftsfri vård att påräkna, utan utkrävas kostnaderna därför af vederbörande kommuner i hemorten. Dessa kostnader uppgå stundom till så betydliga belopp, att de blifva oerhördt känbara för de små kommuner, som deraf drabbas; och jag har, i min egenskap af landshöfding för ett af förenämnda län, nödgats ålägga kommunen att för personer, som utvandrat till Norge och der insjuknat, utbetala summor, så oerhörda, att man måst komma till insigt om att saken är sjuk och att här föreligger ett missförhållande, som behöfver afhjelpas. Förhållandena i förevarande hänseenden skulle deremot icke på ett tillfredsställande sätt regleras genom stadgande om fem års oafbrutet vistande i Norge för att der vinna hemortsrätt, ty i detta land lärer man nog med än större uppmärksamhet än hitills i sådant fall förekomma att en person under nämnda tid verkligen uppehållit sig i samma kommun. Det har mycket ofta inträffat att personer, som utvandrat till Norge och der vistats t. ex. 20 år, samt der skaffat sig hustru och barn, insjuknat, i hvilket fall de återsändas till hemorten och jemte familj falla fattigvårdssamhället till last. Det vore sålunda ingalunda obefogadt att, såsom motionären alternativt föreslagit, göra förevarande fattigunderhåll till en statsangelägenhet i stället för ett kommunens åliggande. I fråga om utvandrare till Norge borde således förhållandet vara detsamma, som i fråga om dem, hvilka utvandra från en provins till annan *inom riket* — de fattigvårdssamhällen från hvilka de utvandrat borde icke vidkännas utgifter för deras sjukvård utom riket. I allmänhet är förhållandet det, att, om en person utvandrat till Tyskland eller Danmark och der insjuknar, så återsändes han till hemorten utan att denna kräves för kostnaden för hans sjukvård. Åtminstone är detta händelsen i afseende på Danmark, Finland och Ryssland; då deremot i stöd af Kongl. förordningen den 15 Februari 1855 svenskt fattigvårdssamhälle drabbas af *alla* de utgifter för fattigunderstöd, som blifvit i Norge lemnadt svensk undersåte. Berörda Kongl. förordning stadgar visserligen reciprocitet emellan brödrarikena; men i betraktande deraf, att högst få utvandra från Norge för att i Sverige söka arbetsförtjenst, under det att deremot invandringen till Norge från förenämnda svenska län oförminskadt fortgår, står denna reciprocitet på papperet utan att i verkligheten finnas till. Jag hemställer derfore om återremiss af betänkandet, på det att Utskottet må åt frågan söka bereda en mera tillfredsställande utredning.

Herr *Jan Magnusson* instämde med Grefve Sparre.

Herr *Lyttkens*: Onekligen äro de trakter, som gränsa till Norge, till följd häraf särdeles betungade i fattigvårdshänseende. Men det finnes äfven andra trakter, som i sådant hänseende lida mycket, nemligen de, från hvilka utvandringen går till Danmark eller Tyskland. Ja, jag kan anföra exempel på, att personer efter 30 års vistelse i Danmark kommit tillbaka till Sverige och blifvit fattighjon härstädes.

*Angående öfverenskom-
melse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.
(Forts.)*

*Om öfverens-
kommelse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.
(Forts.)*

Anledningen till att jag nu begärt ordet är emellertid den, att jag vill fästa Herr Grefve Sparres uppmärksamhet på den omständigheten, att staten lemnar ersättning i alla de fall, som icke kunna hänföras till den i 1 § i Kongl. förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 omtalade obligatoriska fattigvården.

Man har mycket klandrat våra käre norske bröder, för det de skriva så dryga räkningar på lemnadt understöd. Ja, detta är visserligen svårt för de kommuner, som skola inlösa dem. Likväl kan detta missförhållande dock ej rättas, utan genom förändring af bestämmelserna i Kongl. förordningen den 15 Februari 1855. angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket. Men då en sådan förändring icke blifvit af motionären ifrågasatt, kan nu gjord framställning derom icke heller komma under ompröfning.

Lika litet torde en återremiss till Utskottet föranleda till att detta afviker från sin nu gjorda hemställan, då Utskottet ju i sin motivering uttalat den åsigten, att fattigvården icke bör göras till en statsangelägenhet, utan såsom varande en gärd af den kristliga barmhertigheten fortfarande förblifva ett kommunens åliggande.

Jag yrkar bifall till Utskottets afstyrkande hemställan.

Herr Berg: Med anledning af Herr Grefve Sparres yrkande om återremiss, ber jag att få säga några ord.

Den ärade talarens yrkande gick nemligen derpå ut, att Kongl. förordningen den 15 Februari 1855 angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödlidande personer från det andra riket, måtte så förändras, att i dylika frågor blefve verklig reciprocitet och ersättning komme att utgå från svensk sida, endast i de fall, att motsvarande sådan jemväl lemnades från Norge. Jag ber emellertid att få erinra den ärade talaren derom, att motionen afser ej denna fråga utan åstadkommandet af en "öfverenskommelse med Norge, att in- eller utflyttande personer må efter tvenne års vistelse uti hvilket af de förenade rikena som helst uti fattigvårdshänseende tillhöra det rike, hvarinom de vistas, och att under tiden deras fattigvård skulle bekostas af statsmedel.

Den fråga, som nu är föremål för behandling, rör sig således om, huruvida Riksdagen skall af Kongl. Maj:t begära, att en framställning göres till Norge derom, att detta rike och icke Sverige skall taga hand om de Svenskar, som efter två års vistelse i Norge äro i behof af fattigunderstöd. Detta motionärens förslag måste jag likväl motsätta mig af det skäl, att jag anser en sådan framställning från Sveriges sida högst obillig, då onekligen ett vida större antal fattiga svenskar finnas i Norge än fattiga norrmän i Sverige, samt reciprocitet emellan båda rikena således icke genom bifall till motionen komme att förefinnas.

Jag yrkar därför bifall till Utskottets afstyrkande hemställan.

Grefve Sparre: Jag ber få erinra, att jag, då jag sist hade ordet, icke yrkade bifall till motionärens förslag, utan frågans återremitterande på de grunder jag anförde: hvarjemte jag vill lemna den ärade representanten från Halland den upplysning, att 1 § af fattigvårdsförordningen om den så kallade obligatoriska fattigvården icke hindrar att de svenska fattigvårdssamhällena åläggas godtgöra statskassan det understöd för sjukvård, som, i öfverensstämmelse med fattigvårdslagen i Norge, der lemnats. Jag frågar då, om det är billigt, att vissa kommuner inom vårt land skola framför andra vara underkastade tunga i ifrågavarande hänseende, samt om icke staten här borde träda emellan och fattigvårdstungan i detta hänseende göras till en statsangelägenhet.

Då riksdagen 1872 aflät en skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet, svarade också Kongl. Maj:t, att "svenskt fattigvårdssamhälles ersättningskyldighet i förevarande hänseende är inskränkt till allenast sådana fall, der fattigvårdssamhället, om dylik vård lemnats inom annat svenskt fattigvårdssamhälle, skulle vara till ersättning lagligen förbundet, samt att i öfriga fall af tillfällig fattigvård och sjukvård, der förskjutet kostnad blifvit för norska statskassans räkning återfordrad från fattigvårdssamhälle i Sverige och å norsk sida iakttagits hvad i sistberörda förordning är för ersättnings vinnande stadgadt, ersättningskyldigheten, på sätt äfven Riksdagen förklarar, bör af statsverket fullgöras." Så har Kongl. Maj:t sagt 1872. Högsta Domstolen har dock icke tydt förordningen så, utan i rak motsats till hvad Kongl. Maj:t uttalat i 1872 års förklaring. Högsta Domstolen har nemligen ålagt den församling, inom hvilken en i Norge insjuknad svensk man vore skattskrifven, att gälda kostnaden för sjukvården, ehuru den sjuke, om han insjuknat inom annat lasarettedistrikt i Sverige, varit berättigad att åtnjuta frihet från sjukvårdsafgift. Mitt yrkande är nu, att statskassan i detta fall skall lemna understöd och befria kommunerna från sjukvårdskostnaden. Beloppet blefve icke så kämbart för staten, men för *kommunerna* är det nu gällande förfaringssättet oerhördt betungande, hvilket representanterna från de landskap, som gränsa till Norge, nogsamnt kunna intyga.

Herr Westerdal: Jag ber att få erinra Kammaren om ett sakförhållande, som tyckes hafva undgått både motionärens och Utskottets, likasom äfven talarens på min högra sida uppmärksamhet. Vid förra riksdagen fattades nemligen beslut derom, att kostnaden för tillfällig sjukvård, som medellös svensk medborgare åtnjote i Norge, skulle af statskassan betalas. Den skrifvelse, som med anledning häraf afläts, har af Kongl. Maj:t öfverlemnats till Kammar-rätten för afgifvande af underdånigt utlåtande, som ännu icke inkommit. Denna uppgift har jag hemtat ur Justitie-ombudsmannens senaste embetsberättelse. Således är frågan, i hvad den angår ersättningskyldigheten för den tillfälliga sjukvården, redan vid sistlidne riksdag afgjord; men skulle deremot något kunna åtgöras med afseende på den i motionen vidrörda tillfälliga fattigvården, så förenar jag mig med dem, som yrkat återremiss.

Angående öfverenskom-
melse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattig-
understöd.
(Forts.)

Om öfverens-
kommelse med
Norge i fråga
om ersättning
för fattigvår-
derstöd.
(Forts.)

Herr Berg: Jag hade fullt riktigt uppfattat Grefve Sparres yttrande och anledningen till det af honom framställda yrkandet, men just derföre att detta yrkande helt och hållet skilde sig från det, som innefattas i den motion, som utgjort föremål för Utskottets behandling, motsatte jag mig förstberörda yrkande. Jag kan nemligen icke föreställa mig att Utskottet på grund af en återremiss skulle taga i öfvervägande något till syfte och innehåll helt olika förslag än det dit remitterade. I fall Grefve Sparre håller före, att något annat bör göras i denna fråga, tror jag, att det vore lämpligast, att han derom väckte motion, men anser det deremot icke vara riktigt, om man på grund af Herr Linds ifrågasvarande motion beslöte en skrivelse af det innehåll Grefve Sparre ifrågasatt.

Det var på dessa helt och hållet formella skäl, som jag ansåg, att, derest man icke ville bifall till Herr Linds motion, man icke borde påyrka återremiss. Jag fortfar således i mitt yrkande om bifall till Utskottets förslag.

Herr Lind: Jag har begärt ordet endast för att återtaga mitt förra yrkande och instämma i Grefve Sparres yrkande om återremiss.

Grefve Sparre: Jag ber att få ur Herr Linds motion uppläsa några ord, hvilka, som jag tror, skola slita tvisten emellan Herr Berg och mig. Detta stycke är af följande lydelse: "att Riksdagen må besluta att till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrivelse om åstadkommande af en ändring uti Kongl. förordningen af den 15 Februari 1855, åsyftande en vänlig öfverenskommelse med Norge, att in- eller utflyttande personer må efter tvenne års vistelse uti hvilket af de förenade rikena som helst, uti fattigvårdshänseende tillhöra det riket, hvarinom de vistas; samt att, om icke någon stadig hemortsrätt under förenämnda tid blifvit förvärfvad, ettdera af rikenas statskassor må utbetala för dylika nödlidande fattiges underhåll och sjukvård."

Nu frågar jag, om jag icke vid sådant förhållande varit berättigad att yrka återremiss i det syfte, att ettdera af rikenas statskassor, nemligen den svenska, skulle få utbetala kostnaden för dylika nödlidande fattiges underhåll och sjukvård. I denna syftning och således för att vinna bifall till motionens senare del, yrkade jag återremiss.

Öfverläggningen var slutad. Efter upptagande af de meningar som derunder förekommit, framstälde Herr Talmannen propositioner dels på bifall och dels på återremiss samt fann svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Som votering likväl begärdes, skedde uppsättning, justering och anslag af en så lydande voteringsproposition:

Den, som bifaller hvad Andra Tillfälliga Utskottet hemställt i utlåtandet N:o 1, röstar

Ja:

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till Utskottet återförvisat utlåtandet.

Omröstningen försiggick och utföll med 69 ja mot 52 nej; varande alltså Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

§ 7.

Föredrogs och bifölls Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2 (i samlingen N:o 3), i anledning af motion om ändring af Kongl. Förordningen den 9 Juni 1871 angående fattigvården, i hvad den rör bestämelsen om hemortsrätt.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

Gustaf Westdahl.